

Fylkesmannen i
NORDLAND

- virker til Nordlands beste

Høring av verneplan og forvaltningsplan for Lofotodden

Fylkesmannens oppsummering av innspill til verneplan og forvaltningsplan

Foto: Skarvholmen
Forsidebilde: Miljøfaglig Utredning

Forord

Dette dokumentet er Fylkesmannens oppsummering av innspill og uttalelser til verneplan og skisse til forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark.

Mange av innspillene har vi kommentert i teksten. Dette er da kommentarer fra Fylkesmannen og ikke styringsgruppa. Styringsgruppa skal behandle innspillene på møte 4.2.2015, og vil komme med sine kommentarer til innspill og endringsforslag i etterkant av dette møtet.

Innhold

Forord	2
1 Oppsummering av høringsuttalelsene	4
1.1 Om verneplan for Lofotodden nasjonalpark.....	4
1.2 Verneplanprosessen	7
1.3 Grunneierrettigheter	9
2 Avgrensning av området	10
3 Nærings- og brukerinteresser	16
3.1 Næringsutvikling.....	16
3.2 Fiskeri	16
3.3 Landbruk og kulturlandskap	17
3.4 Reiseliv	19
3.5 Friluftsliv, jakt og fiske	21
3.6 Bygninger og anlegg	22
3.6.1 Fritidsbebyggelse	22
3.6.2 Husvære åpent for allmennheten og gapahuger.....	26
3.6.3 Bygninger, anlegg og innretninger for landbruket	26
3.6.4 Andre anlegg og innretninger	27
4 Andre interesser og tema	28
4.1 Kulturminner.....	28
4.2 Naturressurser	28
4.3 Erstatning.....	29
4.4 Stedsnavn	30
5 Forvaltning og utfordringer	31
5.1 Forvaltning og oppsyn	31
5.2 Slitasjeproblematikk og tilrettelegging	32
6 Oversikt over uttaleparter	34
7 Vedlegg	35

1 Oppsummering av høringsuttalelsene

Det er kommet rundt 60 skriftlige uttalelser til verneplan og skisse til forvaltningsplan for Lofotodden nasjonalpark. På møter med grunneiere og per pr telefon er det også kommet mange innspill. I tillegg kommer referat fra folkemøtene i Sørvågen og på Ramberg 15. og 16.oktober 2014. Skriftlig innspill er mottatt fra Flakstad Utvikling, Berith Gillesen, Sjøfartsdirektoratet, Kjell Jakobsen, Kenneth Mæhlumsveen, «Nei til Lofotodden nasjonalpark», grunneiere på Ånstad (Snefrid Martinussen, Alma Pedersen, Birger Nymark), H. A. Sverdrup, Avinor, Anne Stenhammer, Lofotkraft, grunneiere i Refsvika (Hjørdis Olsen, Berit Olsen, Grethe P. Tilrem, Dag Julius Olsen), Nina Sverdrup, Evi L. Johansen, Finn Eirik A. Larsen, Borgny Bensvik, Gry Berit Alveness, May Sæthre, Elin Graner og Steinar Larsen, Harald Stokvik, Sissel Valle, Kjell Skrede, NOF Lofoten lokallag, Universitetet i Tromsø, Sverre Rasch, Skule M. Olsen, Kartverket, Lofoten Birding, grunneiere i Refsvika og på Helle (Inger Friis Henriksen, Skule M. Olsen, Svein O. Olsen, Irene G. Helle, N.J. Friis, Arild Helle, Arne H. Olsen, Hjørdis Olsen, Grethe P. Tilrem og Berit Olsen), Finn Otto Pettersen, Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene og Arild Helle, Nordland Fylkes Fiskarlag, Moskenes Høyre, NHO Reiseliv Nord-Norge, Hugh Holstad, Forsvarsbygg, Arild Thorbjørnsen, Lofoten bonde- og småbrukarlag, Linda og Ole Andreas Ernsten, Museum Nord, Statens Vegvesen, Landbruksdirektoratet, Natur og Ungdom, Hermod Torbjørnson, Bjørg-Randi Nilsen, Arild Helle, Arne H. Olsen, Elina Backer Fürst (på vegne av Ruth Annie Soløy, Marit Sjøhaug og etterkommerne etter Bjørg Hellsegg), Tor Eliassen, Øivind Arntzen, Direktoratet for mineralforvaltning, Kystverket, Sten Jensen og Nordland Fylkeskommune (Nordland fylkesting). Muntlige innspill per telefon er mottatt fra Inger Sofie Thorsvik, Geir Gillesen, Reidar Cato Johansen Helle, Helge Kibsgård, Paul Ronald Kristian Olsen, Tone Kirkegård, Marie Othelie Therese Hegdahl, Alfrid Amalie Johansen, Terje R. Thorvaldsen, Kjell Gjertsen og Ragnhild Bendiksen Olsen,

Det ble avholdt folkemøte i Sørvågen 15. oktober, og på Ramberg 16. oktober 2014. Referat fra folkemøtene ligger som vedlegg. I høringsperioden er det også avholdt egne møter med grunneierne innenfor utredningsområdet, innspill som er mottatt på disse møtene er tatt med i oppsummeringa.

Avinor, Statens vegvesen og Sjøfartsdirektoratet har ingen kommentarer til verneplanen.

1.1 OM VERNEPLAN FOR LOFOTODDEN NASJONALPARK

Kenneth Mæhlumsveen, Evi L. Johansen, NOF Lofoten lokallag, Sverre Rasch, Lofoten Birding, Arild Thorbjørnsen, Hermod Torbjørnson, Tone Kirkegård, Marie Othelie Therese Hegdahl, Terje R. Thorvaldsen, Inger Sofie Thorsvik, Kjell Gjertsen, NHO Reiseliv Nord-Norge, Hugh Holstad, Museum Nord, Natur og Ungdom, Bjørg-Randi Nilsen, Elin Graner og Steinar Larsen i hovedsak uttrykt seg positive til vern.

Hjørdis Olsen, Berit Olsen, Arne H. Olsen, Grethe P. Tilrem, Dag Julius Olsen, Skule M. Olsen, Inger Friis Henriksen, Svein O. Olsen, N. J. Friis, Arild Helle, Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene G. Helle, Finn Otto Pettersen, Moskenes Høyre, Ole Andreas Ernsten, Linda Ernsten, Geir Gillesen, Alfrid Amalie Johansen og Ragnhild Bendiksen Olsen er i hovedsak kritiske til vern.

Nordland fylkesting kan ikke anbefale opprettelsen av en nasjonalpark på Lofotodden. Fylkestinget vil vurdere saken på nytt dersom de berørte kommunene er positive til opprettelsen av Lofotodden nasjonalpark.

Inger Friis Henriksen, Skule M. Olsen, Svein O. Olsen, Irene G. Helle, N.J. Friis, Arild Helle, Arne H. Olsen, Hjørdis Olsen, Grethe P. Tilrem og Berit Olsen vil ikke ha nasjonalpark på eiendommene sine, og er imot planene om å verne halve kommunen. De ønsker heller å samarbeide om hvordan naturperlen på "yttersia" kan bevares uten nasjonalpark. De sier videre at måten saken er blitt håndtert på av Moskenes kommune har gjort det enkelt å komme frem til denne beslutningen. De viser også til følgende uttalelse i Lofotposten: «Fylkesråd for kultur og miljø, Hild Marit Olsen (Ap), mener prosessen så langt mangler lokal forankring. Hun mener plan- og bygningsloven kan brukes for å verne spesielle naturkvaliteter framfor å etablere nasjonalpark på nesten 60 % av landområdet på Moskenesøya. Fylkesrådet trekker også fram kravet fra innbyggere om folkeavstemning om etablering av nasjonalpark"... "Når den lokale forankringen og engasjementet ikke er på plass, er det vanskelig for oss å gå inn for nasjonalpark. Vi kan heller ikke se at konsekvensene av selve vernet er godt nok belyst"».

Moskenes Høyre ønsker ikke at Lofotodden nasjonalpark etableres. Dette begrunnes ut fra at de i konsekvensutredningene ikke kan finne noen klare positive konsekvenser for noen næring sammenlignet med dagens situasjon. Derimot vil det være en negativ konsekvens knyttet til fritidsboliger og de mener det vil være negative konsekvenser for grunneierne basert på de restriksjoner en nasjonalpark medfører. Etablering av nasjonalpark mener de kun kan gi positive konsekvenser for reiselivet, men synes ikke det er rett å legge beslag på 58 % av kommunens areal kun til en mulig fordel for reiselivet.

Nordland fylkesting vil be om at andre virkemidler enn et sterkt vern benyttes i arealforvaltningen. De mener den videre prosessen må vurdere om virkemidler i plan- og bygningsloven kan være en erstatning for vern. Finn Otto Pettersen mener vern kan gjennomføres på en bedre måte ved bruk av plan- og bygningsloven. Kommunen beholder da råderetten over arealet og kan tilpasse planverket etter de tiltak som ønskes imøtekommet eller vernet. Linda og Ole Andreas Ernstsen mener det finnes tilstrekkelige mulighet for vern av den sårbare naturen gjennom friluftsløven og plan- og bygningsloven. Moskenes Høyre mener at området som innrammes av en mulig Lofotodden Nasjonalpark er godt bevart allerede, gjennom blant annet arealplan, plan- og bygningslov og automatisk fredning av kulturminner.

Skule M. Olsen er i mot opprettelsen av Lofotodden nasjonalpark. Han vil på vegne av nesten alle grunneiere på Hell klage på den planlagte nasjonalparken som de mener ikke har forankring i folket i kommunen. Han hevder videre at dette gjelder nesten samtlige grunneiere innenfor utredningsområdet. På vegne av grunneierne rundt Lofotodden skriver Skule M. Olsen at de på det sterkeste motsetter seg *«dette omvendte vernet på privat grunn for at andre skal slite ned naturen og drive butikk på et fra før fredet område uten at de får delta engang»*.

Inger Friis Henriksen, Skule M. Olsen, Svein O. Olsen, Irene G. Helle, N.J. Friis, Arild Helle, Arne H. Olsen, Hjørdis Olsen, Grethe P. Tilrem og Berit Olsen påpeker at det gjennom media hevdes at det er lokal forankring i kommunen for nasjonalpark, og at den oppfattelsen springer ut fra at alle partier hadde nasjonalparkdrømmen i sine programmer før kommunevalget. De ønsker at innbyggerne blir hørt i denne saken og at partiprogram ikke legges til grunn for deres meninger.

Finn Otto Pettersen er i tvil om planforslaget har lokal forankring i befolkningen. Han foreslår at kommunen avslutter arbeidet med Lofotodden nasjonalpark. Alternativt mener han at etablering av nasjonalpark avgjøres ved folkeavstemning. Finn Otto Pettersen påpeker at det blir hevdet at planen skal gi økt turisme, økte boligpriser og bedre kontroll på naturslitasje, og han stiller spørsmål om dette er entydig positivt for utvikling av kommunen.

Grappa «Nei til Lofotodden nasjonalpark» v/Bjørn Eirik Larsen ber om at det avholdes folkeavstemning før saken om Lofotodden Nasjonalpark behandles videre. Grappa «Nei til Lofotodden nasjonalpark» har samlet inn 359 underskrifter for at det skal avholdes folkeavstemning om opprettelse av Lofotodden nasjonalpark, og kommet med et innbyggerinitiativ jfr. kommunelovens § 39 a. Grappa begrunner ønsket ut fra at alle partier før valget i 2011 hadde programfestet videre jobb med nasjonalpark, men ingen som sa noe om at over 50 % av Moskenes kommune var planlagt vernet, og at alt var på privat grunn. De viser også til at ingen av grunneierne ble kontaktet før arbeidet med verneplanen startet. Grappa mener videre det er grunn til å tro at noen politikere holdt tilbake informasjon om størrelsen på nasjonalparken ved valget i 2011, og dermed førte velgerne bak lyset.

Fylkesmannens kommentar:

Fylkesmannen har fått beskjed per e-post fra Moskenes kommune at følgende ønsker å trekke underskrifta seg fra lista om folkeavstemning: Magnus Lillebø, Ramona Benonisen, Juan Camus og Tor Esaisen.

Moskenes kommunestyre behandlet innbyggerinitiativet fra gruppa «Nei til Lofotodden nasjonalpark» på møte 18.12.2014. Ett enstemmig kommunestyre vedtok at det skal holdes folkeavstemning om opprettelse av Lofotodden nasjonalpark våren 2015.

Det er prosessen fram til eventuelt vedtak av Lofotodden nasjonalpark som vil avgjøre hvor stort areal nasjonalparken vil omfatte. Ved oppstart av planlegging ble det utarbeidet en utredningsgrense. Fylkesmannen tok da utgangspunkt i dokumentet «Lofotodden nasjonalpark. Forstudium til konsekvensanalyse», Moskenes kommune 2012. I dette dokumentet er det trukket opp en grov avgrensing av aktuelt område og sammen med landskapskartlegging som er utført på oppdrag av Nordland fylkeskommune tegnet Fylkesmannen en mer detaljert utredningsgrense. Det var denne som lå til grunn ved utlysning av kartleggingsoppdrag ved oppstart av arbeidet med Lofotodden nasjonalpark. Styringsgruppa diskuterte utredningsgrensen på første møte 27.2.2013. På bakgrunn av kartlegging av naturtyper som ble gjort i 2013, samt forslag innad i styringsgruppa og innspill til oppstartsmeldinga er grensa seinere justert noe fram til høring både gjennom utvidelser og innskrenkninger, det vises til vedlegg 3 til «Høringsdokument for verneplan Lofotodden» Fylkesmannen 2014. Grensa for nasjonalparken er ikke fastsatt, og styringsgruppa vil gjøre vurderinger på bakgrunn av innspill som er kommet i høringsperioden. Det er nå ikke mulig å utvide grensa utover forslaget i verneplanen uten å ha en ny høringsrunde.

Museum Nord er positiv til verneplanen. De mener at i konkurransen om arealene på Moskenesøya bør det satses på aktiviteter som ivaretar natur- og kulturgrunnlaget, og samtidig gir øyas befolkning bolyst og jobbmuligheter. Museum Nord mener geologien er tynt fremstilt i høringsdokumentet. De savner også metoden/grunnlaget for å fastsette landskapsverdier, samt beskrivelse av innsjøene i området.

Fylkesmannens kommentar:

Vi tar til orientering innspillene fra Museum Nord om manglende opplysninger om geologi, verdisetting av landskap og innsjøene i området. Dersom nasjonalpark vedtas tar vi med oss dette som et innspill til forvaltningsplan der disse temaene da kan vies mer oppmerksomhet.

Arild Thorbjørnsen er udelt positiv til framlegget til verneplan. Han meiner verneplanen ikkje legg hindringar for det som har vore normal drift og bruk av landskapet, både når det gjeld landbruk, fiske og turisme. Arild Thorbjørnsen meiner forslaget til verneforskrift samsvarar godt med det overordna målet med verneplanen. Særleg viktig er reglane mot inngrep i landskapet, reglane for organisert ferdsel og motorferdsel. At det er klare reglar mot forureining er også sentralt. Hermod Torbjørnson meiner verneplanen gir ei fin handsaming

av mangfoldet i det området som er foreslått verna - både når det gjeld naturforhold og kulturminne. Vi treng å ta vare på slike natur- og kulturområde som dei vi finn i Vestlofoten, spesielt for framtida. Han meiner verneplanen legg til rette for oppleving av eit natur- og kulturområde som er verna mot omfattande og ugjenkallelege inngrep, samtidig som han tar omsyn til andre aktivitetar innanfor arbeidsliv og næringsverksemd.

NOF Lofoten lokallag og Lofoten Birding hilser Lofotodden nasjonalpark velkommen. NOF Lofoten lokallag mener dette kan være et viktig bidrag for å vise frem og ta vare på naturverdiene i området. Lofoten Birding påpeker at en nasjonalpark vil bety enormt for en liten bedrift som ønsker å promotere naturverdier i området. Natur og Ungdom er positive til opprettelse av Lofotodden nasjonalpark, de mener høringsdokumentene viser at området har mye verdifull og sårbar natur, som trenger beskyttelse.

Fylkesmannens kommentar:

Vi registrerer at det er delte meninger om opprettelse av nasjonalpark i Moskenes. I høringen har vi mottatt argumenter både for og mot etablering av nasjonalpark. En folkeavstemning vil bidra til å belyse dette enda bedre. Mange av innspillene er motstridende, og det er derfor ikke mulig å imøtekomme alle ønsker. Styringsgruppa skal ta stilling til innspillene på møte 4.2.2015.

1.2 VERNEPLANPROSESSEN

Moskenes Høyre setter pris på arbeidet med utredning av Lofotodden Nasjonalpark. Det har vært mye usikkerhet rundt temaet, og det er fint å ha fått noe håndfast å forholde seg til. Arild Thorbjørnsen meiner planen gir ei grundig og god oversikt over mangfoldet i området både når det gjeld naturforhold og kulturminner. Såleis gir planen eit godt grunnlag for å gjere vedtak om vern av det unike området som finst på Moskenesøya.

Nordland fylkesting mener konsekvensene av vernet gjennom opprettelsen av en nasjonalpark ikke er godt nok belyst.

Fylkesmannens kommentar:

I verneplanprosessen er det gjennomført kartlegging av konsekvenser for landbruksnæring, reiseliv, fritidsbebyggelse, friluftsliv, jakt, fiske. Det er også gjennomført kartlegging av naturtyper, sjøfugl og kulturminner (inkludert sårbarhetsanalyse). Nordland Fylkeskommune kom med innspill til oppstartsmeldinga om at konsekvenser for kulturminner burde utredes, dette er gjennomført. For tema der det ikke er gjennomført egne kartlegginger er konsekvensene blitt belyst gjennom prosessen via innspill til oppstartsmelding og høringsutkast, på møter med grunneiere og næringsaktører samt på folkemøter og møter i referansegruppa. Alle innspill til utredninger som kom som følge av oppstartsmeldingen er fulgt opp.

Nordland fylkesting mener en god lokal forankring er avgjørende for legitimering av Lofotodden nasjonalpark og for å kunne ta ut potensialet for verdiskaping som ligger i etableringen.

Nordland fylkesting påpeker at det i den videre prosessen må legges opp til at de berørte kommunene kan komme med uttalelser på et senere tidspunkt. Gry Berit Alveness synes det er merkelig at Flakstad kommune har signalisert at de ikke kommer til å behandle verneplanforslaget. Hun mener dette er respektløst overfor grunneiere som blir berørt, spesielt fordi det drives landbruksvirksomhet i området.

Fylkesmannens kommentar:

Verneplanprosessen er lokalt initiert. Det første initiativet kom da Moskenes kommunestyre i 2007 fattet vedtak om å starte utredning av nasjonalpark på Lofotodden og yttersida av Moskenesøy. Kommunene er sentrale aktører i prosessen og de har derfor valgt å ikke behandle verneplanen i forbindelse med høringen. Kommunene vil derimot behandle verneplanen etter at styringsgruppa har oppsummert og behandlet alle høringsuttalelsene. De vil da ha oversikt over alle høringsinnspillene som er kommet samt tilpasninger i avgrensning og verneforskrift som foreslås som følge av høringen. Kommunene vil da ha et svært godt grunnlag for å vurdere konsekvensene av et eventuelt vern, og om de ønsker opprettelse av Lofotodden nasjonalpark. Dersom kommunestyrene går i mot opprettelse av nasjonalpark vil saken avsluttes. Det skal også avholdes folkeavstemning i Moskenes kommune i forkant av kommunestyrets behandling.

Snefrid Martinussen, Alma Pedersen og Birger Nymark mener det er klanderverdig at offentlige etater ikke kan fremskaffe adresselister over alle grunneierne i området.

Tor Eliassen påpeker at eiendom 10/3 i Moskenes er med i utredningsområdet. Det aktuelle området ligger mellom Alpiggen og Nupen innenfor Tindsvika.

Landbruksdirektoratet påpeker at de ikke har mottatt oppstartsmelding til verneplanen.

Fylkesmannens kommentar:

Vi beklager at adresselistene ikke var komplette ved utsendelse av oppstartsmelding for verneplan Lofotodden nasjonalpark. Dette skyldtes at matrikkelen ikke er oppdatert for store deler av området, samt at det er mange uskifta bo. Vi har i etterkant supplert adresselistene med hjelp fra kommunen og ettersendt informasjon til alle rettighetshavere. Når det gjelder uskifta bo er det umulig å finne ut hvem som er arvinger uten innspill utenfra. I løpet av prosessen har vi imidlertid fått mange innspill på arvinger som har fått alle dokumenter i saken tilsendt. Verneplanen er også gjort kjent gjennom annonsering i media, offentlige møter o.l. med tanke på å sikre at så mange som mulig skal kunne være kjent med prosessen. Når det gjelder registrerte opplysninger om eiendom har kartverket nå tilrettelagt matrikkelen for innsyn gjennom www.seeiendom.no. Den enkelte eier bør sikre at de opplysninger som er registrert om eier og grenser er korrekte. Det vil være den enkelte eier som selv må kreve retting i matrikkelen dersom han oppdager feil eller mangler.

Oversikten over berørte eiendommer vil bli oppdatert.

Vi beklager at oppstartsmelding ikke ble sendt til Landbruksdirektoratet.

Inger Friis Henriksen, Skule M. Olsen, Svein O. Olsen, Irene G. Helle, N.J. Friis, Arild Helle, Arne H. Olsen, Hjørdis Olsen, Grethe P. Tilrem og Berit Olsen mener at prosessen mot å få en nasjonalpark i kommunen har virket som et renkespill uten sidestykke for at deler av styringsgruppen for nasjonalpark med leder, og aktører innen turisme i spissen, skal få gjennomslag for sine vyer om økt tilstrømming av turister, med dertil økt lønnsomhet innen reiseliv. Altså en mer offensiv og næringsrettet forvaltning av området. De mener naturperlen Lofotodden ligger ganske uberørt og de tror den vil bli liggende relativt uberørt i framtiden, også uten at det vernes som nasjonalpark. Etablering av nasjonalpark vil mest sannsynlig føre til økt ferdsel av turister utover til en uberørt perle med gjengrodde stier som den ligger der i dag. De beskriver også verneplanprosessen som et «rotterace».

Fylkesmannens kommentar:

Vi har lagt vekt på at verneplanprosessen skal være en åpen prosess som belyser alle sider av saken. Det ble tidlig opprettet ei styringsgruppe, som har hatt ansvar for å lede arbeidet

med verneplanen. Denne arbeidsformen ble valgt fordi utredning av nasjonalpark er et lokalt initiativ hvor det er viktig med god lokal forankring. Styringsgruppa består av represententer fra Moskenes og Flakstad kommuner, Fylkesmannen i Nordland og Nordland Fylkeskommune. Fylkesmannen har vært sekretær for verneplanarbeidet og hatt ansvar for at prosessen er gjennomført i tråd med bestemmelsene i naturmangfoldloven. Vi har i samarbeid med styringsgruppa forsøkt å danne et godt grunnlag for lokal medvirkning. Ved oppstart i 2013 ble det sendt brev til alle grunneiere innenfor utredningsområdet i tillegg til andre bruker- og næringsinteresser. Gjennom åpne folkemøter, internett/media og den generelle saksbehandlingen er saken forsøkt opplyst så godt som mulig. Det er også opprettet en referansegruppe der berørte interesser er representert, samt avholdt egne møter med grunneiere og berørte næringsinteresser. Alle innspill vi har fått i prosessen er, og vil bli vurdert. For å lage et forslag til nasjonalpark som er best mulig tilpasset de lokale forholdene gjøres det avveininger mellom bruk og vern.

Nasjonalparker opprettes dels med formål å sikre områder for det tradisjonelle friluftslivet, men hovedformålet vil alltid være å ivareta større naturområder og landskap uten tyngre naturinngrep. Både med og uten vern setter friluftsløven ytre rammer for friluftslivet og til en viss grad for bruken av området i turismesammenheng. Opprettelse av nasjonalpark vil bety begrensninger på bygging og gi mulighet til å regulere ferdsel som kan skade naturmiljøet. Innenfor en nasjonalpark vil det være større mulighet for å ha kontroll med turistutviklingen. Nasjonalparker tiltrekker seg imidlertid til en viss grad turister. Dette er i hovedsak fotturister, men erfaringer fra andre steder i Nordland, for eksempel Lomsdal-Visten nasjonalpark eller Sjunkehatten nasjonalpark, viser at denne tilstrømningen er veldig begrenset.

NHO Reiseliv Nord-Norge mener reiselivet i Lofoten bør sees i en helhetssammenheng, de ber følgelig om at saken utsettes i påvente av at Lofotens Verdensarvstatus er avklart.

Fylkesmannens kommentar:

Styringsgruppa vil behandle dette innspillet på møte 4.2.2014.

1.3 GRUNNEIERRETTIGHETER

Sissel Valle ønsker å ha de samme rettighetene til å bruke området og sin eiendom på Tuv som i dag. Hun ønsker å få rettighetene dokumentert skriftlig. Gry Berit Alveness er opptatt av at grunneierne ikke skal miste sine rettigheter som eks. vannfall til privat vannverk¹. Skule M. Olsen, Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene og Arild Helle vil bestemme over og ta vare på eiendommene sine selv. Moskenes Høyre mener grunneierne bør få beholde sin rett til å råde over egen eiendom.

Fylkesmannens kommentar:

Ved et eventuelt vern vil grunneierne fortsatt beholde eiendomsretten. Rettigheter som ikke blir berørt av et vern er eksempelvis jakt, fiske og beiterett. Et vern vil imidlertid føre til begrensninger på muligheten for å gjennomføre tekniske inngrep på eiendommen. Vannfallet til private vannverk vil fortsatt tilhøre grunneiere. På Fredvang er selve vannverkene lagt utenfor nasjonalparken slik at arbeid med vedlikehold og drift av disse ikke krever tillatelse fra verneforskriften.

¹ Hun nevner flere grunneierrettigheter i sitt innspill. Disse er behandlet og vurdert under kapitlene: Landbruk og kulturlandskap, Friluftsliv, jakt og fiske, Bygninger og anlegg.

Berith Gillesen spør om etablering av nasjonalpark gir åpning for at eiendommen en gang i fremtiden kan eksproprieres av det offentlige?

Fylkesmannens kommentar:

Nei, etablering av nasjonalpark gir ikke åpning for at eiendommen kan eksproprieres av det offentlige.

Skule M. Olsen krever at grunneiere skal ha fortrinnsrett for å drive næring i områdene, dersom det mot grunneiernes ønske etableres en nasjonalpark. Han mener det er et paradoks at kommunen går inn for å frede de som tross alt eier området fra å kunne bruke det og samtidig "gi området til verden". Berith Gillesen stiller spørsmål ved hvem som vil ha overordnet bestemmelsesrett om det skal satses på turisme, landbruk, kulturlandskap, e.l. på Bunes dersom det blir nasjonalpark.

Fylkesmannens kommentar:

*På Bunes og på all annen privat eiendom er det grunneierne som har eiendomsretten uavhengig av om det opprettes nasjonalpark. Tiltak forvaltninga vil gjennomføre krever dermed tillatelse fra aktuell grunneier. I tilfeller der naturverdier er truet, og det ikke oppnås enighet med grunneier, kan imidlertid forvaltninga gjennomføre skjøtsel uten grunneiers tillatelse, jf. naturmangfoldloven § 47.. Dette kan eksempelvis være kanalisering av ferdsel for å hindre slitasje på sårbar vegetasjon, rydding av skog og fjerning av fremmede treslag. Skjøtsel av kulturmark ved beiting vil imidlertid **alltid** kreve grunneiers tillatelse. Skjøtselshjemmelen vil heller aldri kunne brukes for å tilrettelegge for turisme, men for å ta vare på verneverdiene, og dermed eventuelt begrense ferdselen. Allemannsretten gjelder uavhengig av nasjonalparker. Det betyr at i Norge kan hvem som helst ferdes fritt og bruke utmark til friluftsliv etter eget ønske. Organisert ferdsel i utmark på annen manns eiendom er tillatt uavhengig av om et område er nasjonalpark eller ikke. Skal man gjøre inngrep, må imidlertid dette avklares med grunneiere.*

Hugh Holstad mener det er lagt stor vekt på at private grunneiere i området berøres minst mulig. Han viser til at grensene for nasjonalparken er trukket så langt opp i fjellsidene at de områdene som benyttes av de private grunneiere blir utenfor nasjonalparkens grenser.

2 Avgrensning av området

Det er kommet mange innspill på forslag til avgrensning av området. Nedenfor presenteres alle innspill til endra avgrensning. Der innspillene er kartfestet er kartet også presentert.

<p><u>Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene og Arild Helle</u> ønsker ikke at Helle blir tatt inn i en nasjonalpark.</p>
--

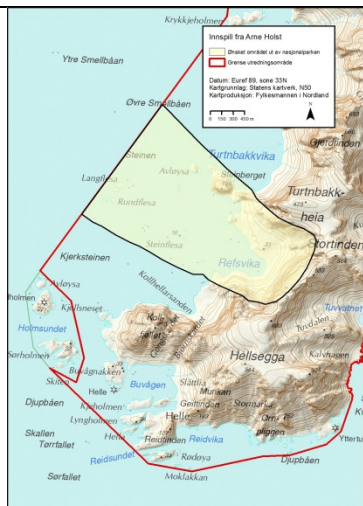
Arild Helle ønsker å ta ut Helle av nasjonalparken, se kart.

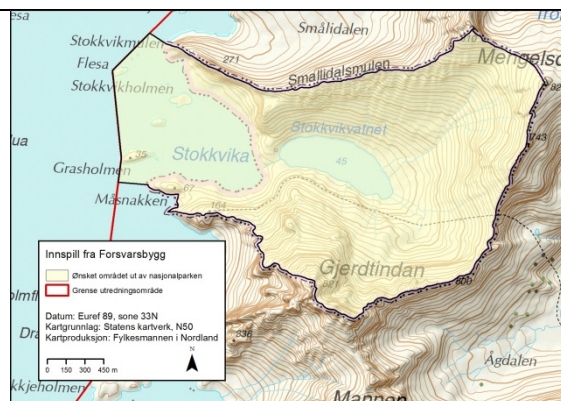
Frømmøte på grunneiermøte for Helle/Refsvika ønsker at Helle og Refsvika tas ut av en eventuell nasjonalpark, se kart. Skule M. Olsen ønsker ikke nasjonalpark, og krever at Helle og Refsvika tas ut dersom nasjonalpark likevel vedtas. Han begrunner det med at Helle og Refsvika er det området som er mest egnet å bruke av grunneiere og andre til rekreasjon, dyrehold og annet.

Arne H. Olsen ønsker at Refsvika skal tas ut av nasjonalparken, se kart.

Forsvarsbygg mener Stokkvika primært må utelates fra nasjonalparken. Alternativt mener de at det kan gis unntaksbestemmelser for Stokkvika som tillater militær øvingsaktivitet. Forsvarsbygg mener videre Stokkvika kan bli innlemmet i nasjonalparken senere dersom gjennomgangen av feltstrukturen viser at området kan avhendes.

Evi Johansen håper Tuv ikke blir tatt ut av den foreslåtte nasjonalparken.

Fremmøtte på grunneiermøte på Tuv/Ånstad/Helle/Refsvika mener at Tuv og Ånstad må tas ut av en eventuell nasjonalpark.

Fremmøtte på grunneiermøte for Tuv/Ånstad/Helle/Refsvika mente at det generelt er tatt med altfor mye inn i utredningsområdet.

Museum Nord synes det er positivt at Tuv og Ånstad inngår i parken dersom oppsitterne og myndighetene blir enige.

Hugh Holstad, Arild Thorbjørnsen, Hermod Torbjørnson og Natur og Ungdom støtter alternativ 1 ved Tuv og Ånstad, der det åpnes for oppføring av inntil to bygninger på hver av stedene.

Sissel Valle ønsker at Tuv og Ånstad skal tas ut av nasjonalparkområdet.

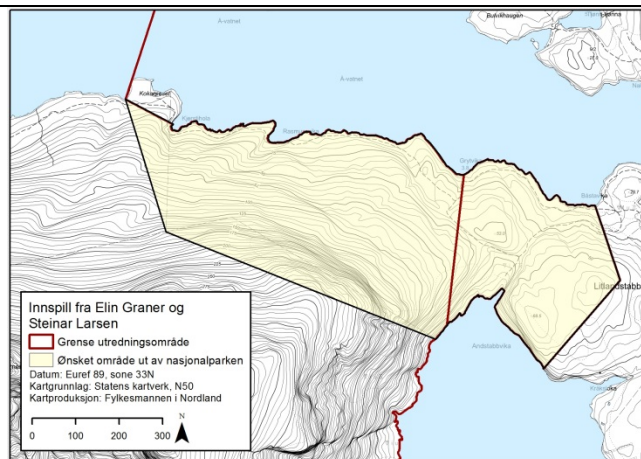
Snefrid Martinussen, Alma Pedersen og Birger Nymark ønsker at Ånstad skal tas ut av verneplanen, og ikke bare de områdene som foreslås i verneplanen, men all utmark i fjellene samt rundt Ånstadvatnet.

Snefrid Martinussen, Alma Pedersen og Birger Nymark går mot verning av Ånstad.

Hugh Holstad, Arild Thorbjørnsen og Hermod Torbjørnson støtter alternativ 2, at Litlandstabben er innenfor. Natur og Ungdom ønsker at krykkjekolonien ved Andstabben tas med i nasjonalparken.

Hugh Holstad og Arild Thorbjørnsen støtter styringsgruppas forslag til avgrensning av området.

Elin Graner og Steinar Larsen mener at den ytterste delen av eiendom 9/2 bør tas ut av nasjonalparken på grunn av at det er et sentrumsnært område med potensiale for utvikling. På Å er det svært lite områder disponibelt til boligbygging eller næringsutvikling. Det er også et viktig rekreasjonsområde for lokalbefolkningen. For øvrig er de positive til etablering av nasjonalpark.

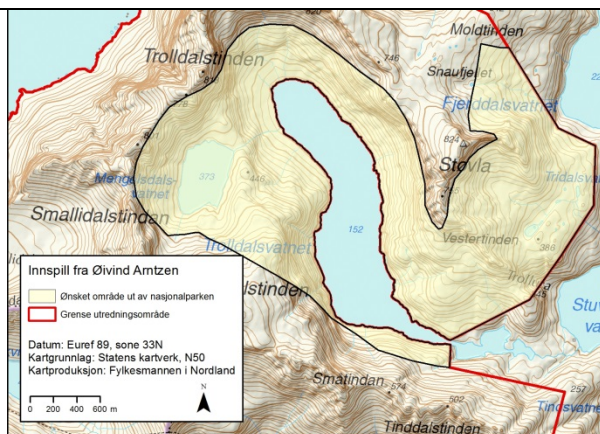

Eldrerådet i Moskenes vedtok på møte 25.4.2012 at de ønsker å inkludere Fjerdedalen, Tredjedalen og Studalen i nasjonalparken. Informasjon om vedtaket er formidlet fra Sverre Rasch. Bakgrunnen var et ønske om å bevare natur-/rekreasjonsområde for etterslekta, samt at vanna er drikkevannskilder for befolkningen. Hyttebygging i dette området vil kunne forringe vannkvaliteten. Sverre Rasch har i sin uttalelse informert om at da elderrådet gjorde sitt vedtak var Trolldalsvatnet inne i nasjonalparken, og dette vannet ble derfor ikke tatt med i vedtaket.

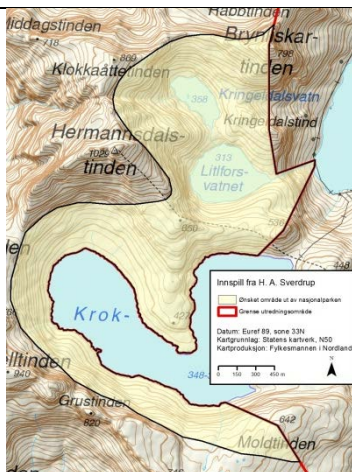
Sverre Rasch mener at nasjonalparken bør utvides og forsterkes, Han er opptatt av et varig og sterkt vern av Trolldalsvatnet og Sørvågvassdraget. Han viser til folkemøte i Sørvågen der ble det fremholdt at Sørvågvassdraget allerede hadde et sterkt vern. Han påpeker at vassdraget ikke er vernet mot fremtidig vannkraftutbygging, og bare en nasjonalpark kan gi vassdraget et varig vern. Han begrunner sin uttalelse med at Moskenes kommune ikke trenger mer kraft, ikke vil få flere arbeidsplasser ved en eventuell utbygging og heller ikke vil bli tilført noe særlig inntekter med en eierandel på 6,5 % i Lofotkraft. Sverre Rasch ønsker at våre etterkommere skal beholde denne vakre og uberørte naturen og ha samme glede av den som vår generasjon og generasjoner før oss har hatt.

Kenneth Mæhlumsveen mener Trolldalsvatnet bør være med i nasjonalparken og argumenterer med at det er ingen store vann med i nasjonalparken pr i dag, Trolldalsvatnet er svært spesielt og det ligger i sentrum av den planlagte parken. Det ligger allerede mange restriksjoner for bruken av Trolldalsvatnet fordi det er drikkevannskilden til Sørvågen. Det eneste argumentet for å ikke ta med Trolldalsvatnet i parken er planer om vannkraft, og han mener at kommunen og Lofotkraft godt kan spare et vann på Moskenesøya.

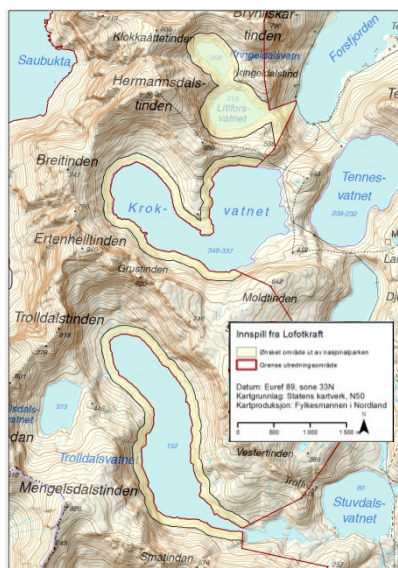
Øivind Arntzen ønsker at deler av Støvla, Mengedalsvatnet og et område rundt Trolldalsvatnet skal tas ut av nasjonalparken.

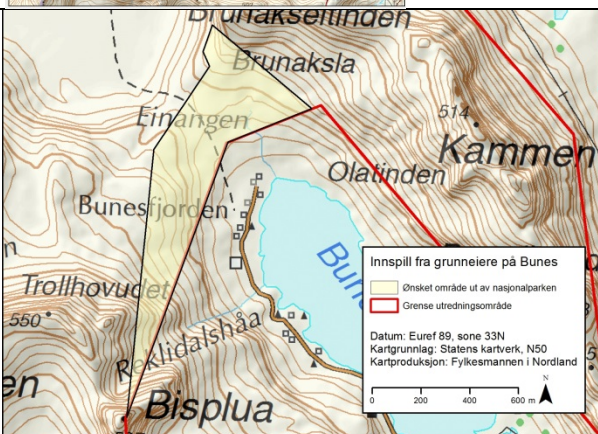
H.A Sverdrup ønsker at Litlforsvatnet og Kringeldalsvatnet skal tas ut av nasjonalparken grunnet fremtidig kraftproduksjon da disse vannene er regulert for dette bruket, jfr. innspill fra Lofotkraft. De ønsker videre at grensa skal flyttes fra vannets rand til fjellets topp ved Kringeldalsvatn, Litlforsvatnet og Krokvatnet.

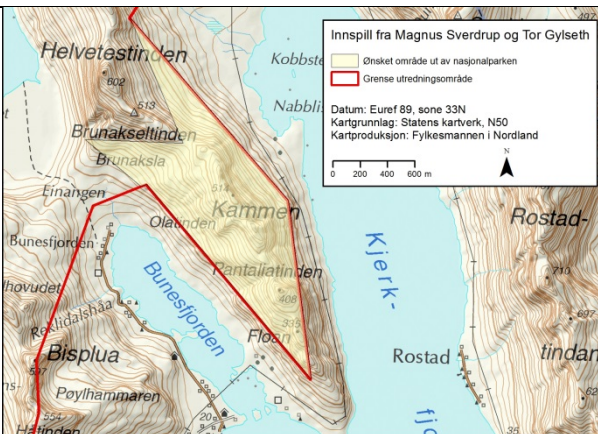
Lofotkraft påpeker at Lofoten er i høyeste grad et underskuddsområde med tanke på kraft. Lofotkraft sin produksjon på 48 GWh dekker omtrent 11 % av totalforbruket på ca 460 GWh. Lofotkraft ønsker å ta ut Litlforsvatnet og Kringeldalsvatnet av nasjonalparken samt og legge en buffersone på 100 m rundt begge vatna. De ønsker også at det skal legges en 100 m buffersone rundt Trolldalsvatnet og Krokvatnet.

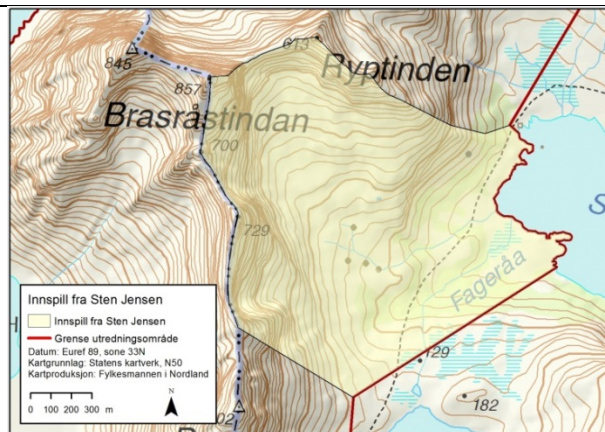
Solfrid Kristiansen, Arne Kristiansen, Tor Magne Kristiansen, Knut Ivar Ingebrigtsen, Olav Bunes, Turid Bendiksen, Inger Windstad og Per Olav Kristiansen mener at grensa ved Einangen bør endres for å få ut innmark og landbrukseiendom. Det er også flere vannkilder tilknyttet bebyggelse i Bunesfjorden som nå er innenfor en nasjonalpark.

Magnus Hartvig Sverdrup og Tor Erik Gylseth ønsker å ta ut Kammen, eiendom 13/1 og 13/2, samt en del utmark. Dette begrunnes med at grensa går over eiendom der det er planer om å sette opp igjen ei hytte som blåste ned i 1978. De mener også at grensa dekker for store areal i kommunen, og dette området regnes som innersida.

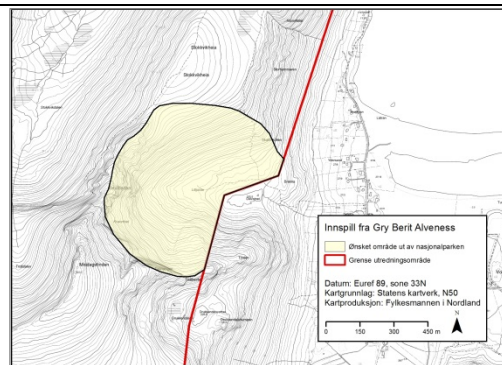

Sten Jensen mener at for store områder er tatt inn i parken, med tanke på de begrensede områdene som finnes på øya for lokalbefolkning/de med lokal tilhørighet å sette seg opp hytte/fritidsbolig. Han er ikke selv grunneier i dag, men ønske å flytte hjem etter hvert. Fagerråa bør taes ut og grensa bør trekkes langs tinderekka vest for området.

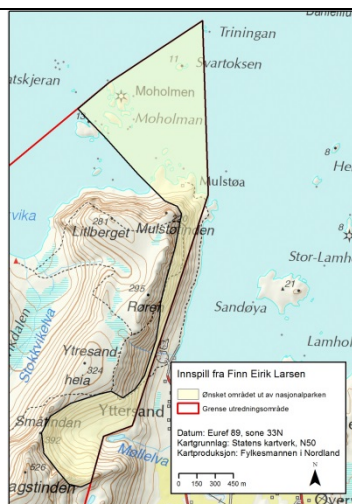

NOF Lofoten lokallag mener at det bør opprettes landskapsvernområder eller andre former for buffersoner enkelte steder rundt selve parken. Det finnes viktige naturverdier i lavlandet, her er det biologiske mangfoldet størst. Yttersand, Krystad og Korshavn i Flakstad er eksempel på slike plasser, med hekkende rødlistearter som makrellterne/rødnebbterne og tyvjo, dessuten småspove, jordugle med mer.

Gry Berit Alveness mener at vernegrensa bør flyttes ovenfor vannfall (opp til toppen av Småtindane, og gå langs tinderekka) til Dalsvatn som er drikkevannskilden for Fredvang. Jordstykket Litljorda innenfor Dalsvatn bør holdes utenfor en eventuell nasjonalpark siden det er usikkert om området har vært dyrket/slått tidligere.

Finn Eirik A. Larsen mener at et større område rundt Markvatnet (drikkevannskilda til Fredvang) bør tas ut. Dette begrunnes med at det hender de må ha gravemaskin for å åpne tilsig til drikkevannet. Videre ønskes det at stien til Mulstøa er utenfor nasjonalparken med god margin og at neset ved Mulstøa tas ut grunnet ønske om å sette opp hytte.

Natur og Ungdom mener at det planlagte verneområdet bør omfatte større havområder. Havets ressurser og artsmangfold må også tas hensyn til. At havområder i utkanten av nasjonalparken ikke er under en vernebestemmelse betyr at blant annet petroleumsaktivitet potensielt kan forekomme i direkte nærhet til nasjonalparken. Dette kan være svært uheldig for naturmangfoldet både i havet og på land. Natur og Ungdom anbefaler å utvide vernesonen til å omfatte havområder eksempelvis å utvide området til 10 nautiske mil fra land.

Fylkesmannens kommentar:

Styringsgruppa vil ta stilling til de foreslåtte grenseendringene på møte 4.2.2015. Styringsgruppa ser det i utgangspunktet ikke som aktuelt å utvide grensene, da verneplanen i dette tilfellet må på ny høring.

3 Nærings- og brukerinteresser

3.1 NÆRINGSUTVIKLING

Moskenes Høyre mener vern som nasjonalpark kan sette en stopper for videreutvikling eller nytenkning innen næringslivet. De ønsker ikke å stå til hinder for næringsutvikling i fremtiden, verken innen reiseliv, fiskeri eller industri, som kanskje ligger på et annet plan enn det vi kan se for oss i dag.

Nordland Fylkes Fiskarlag påpeker at ved å godkjenne Lofotodden nasjonalpark, vil et stort område begrense næringsutviklingen både på kort og lang sikt. De ber derfor om at konsekvensene av vernet blir tilstrekkelig utredet før beslutning blir tatt.

Fylkesmannens kommentar:

Opprettelse av nasjonalpark vil bety begrensninger på bygging og næringsaktiviteter i området som for eksempel mineralutvinning, vannkraft og vindkraft. I flere områder hvor det er etablert vern har en klart å utnytte de mulighetene som ligger i et vern. Vern gir begrensninger men også muligheter.

3.2 FISKERI

Inger Friis Henriksen, Skule M. Olsen, Svein O. Olsen, Irene G. Helle, N.J. Friis, Arild Helle, Arne H. Olsen, Hjørdis Olsen, Grethe P. Tilrem og Berit Olsen ønsker større satsning på hovednæringa i Moskenes som er fiskeri.

Finn Eirik A. Larsen og fremmøtte på grunneiermøte for Bunes/Vindstad mener etablering av landfester for fiskeredskap ikke må være søknadspliktig, men direkte unntatt. Nordland Fylkes Fiskarlag mener båter må kunne ta landfeste for låssetting av makrell og sild, uten å gå gjennom en søknadsprosess. Nordland Fylkes Fiskarlag mener at landfeste av anlegg i tilknytning til fangstbasert akvakultur må kunne tillates.

Det er kommet spørsmål om man kan ha en paragraf hvor man fremhever at enhver vernebestemmelse ikke skal stride mot eller komme i konflikt med fiskerinæringa?

Fylkesmannens kommentar:

Etter møte med fiskarlaget er det avklart at det ikke er behov for faste landfester for fiskeredskap eller for låssetting av makrell eller sild. Til dette formålet benyttes det tau eller kjetting som festes i steiner eller trær som er tilgjengelige. Dette vil være uproblematisk i nasjonalparken. Vi fikk tilbakemelding fra fiskarlaget på at bruk av faste landfester kun er aktuelt i forbindelse med sjølaksefiske. Dette er aktuelt innenfor området, men i områder der det allerede er etablert slike fester. De etablerte festene vil kunne brukes og vedlikeholdes uten søknad.

Fangstbasert akvakultur er per i dag lite utbredt innenfor utredningsområdet, men kan bli mer aktuelt i fremtiden. Denne næringen er først og fremst aktuell å etablere i tilknytning til

fiskemottak, og vurderes per i dag som uaktuell innenfor utredningsområdet. Dersom dette skulle endre seg i fremtiden vil det kunne gis tillatelse til etablering av landfeste for slike anlegg innenfor utredningsområdet, jf. forslag til forskrift § 3, pkt. 1 f). Anlegg for fangstbasert akvakultur vil ikke være aktuelt innenfor grensene av en nasjonalpark. Siden det er begrenset med havareal inkludert i området vil imidlertid konsekvensene være svært begrenset.

Det er ikke aktuelt med en generell paragraf der det fremheves at enhver vernebestemmelse ikke skal stride mot fiskerinæringa.

Nordland Fylkes Fiskarlag mener at vannsøyle og havbunn innenfor nasjonalparken ikke må omfattes av noe vern når det gjelder et yrkesmessig fiske. De mener at verneforskriften ikke skal legges til grunn for fiskerireguleringer, men at det alltid skal være Havressursloven som legger grunnlaget for reguleringen av fisket innenfor planområdet. I det grunne farvannet som ligger innenfor grensen ved Moskenesstraumen, foregår tradisjonelt fiske av bl.a. kveite og krabbe.

Fylkesmannens kommentar:

Verneforskriften legger ingen begrensninger på fiske. I området der havareal er innenfor utredningsområdet er det kun overflaten, og ikke havsøyle eller havbunn som vil vernes. Fiskeri vil reguleres etter havressursloven.

3.3 LANDBRUK OG KULTURLANDSKAP

Landbruksdirektoratet synes høringsdokumentene er grundige og bearbeidet, og mener landbruksinteressene er godt synliggjort og ivaretatt. De synes det er positivt at forskriften legger opp til at den landbruksvirksomheten som drives i dag kan fortsette, og utvikles videre med vekt på økt beiting og skjøtsel. De understreker viktigheten av et godt samarbeid med grunneiere i området, og at det legges opp til en praktisk tilnærming og tilrettelegging av landbruksdrift som fremmer verneverdiene i området. Lofoten bonde- og småbrukarlag ser det som positivt at det legges opp til fortsatt beiting i parkens område, og at beiteområdet kan utvides dersom behovet melder seg. De viser til at ett område som ikke beites over tid vil gro igjen og man får et landskap som er et helt annet enn det som i utgangspunktet vernes. Lofoten bonde- og småbrukarlag er opptatt av at landskap kun kan vernes gjennom aktivt og bærekraftig beitebruk.

Gry Berit Alveness er opptatt av at de som driver gårdene ikke mister sine rettigheter, eks. beiterett, sauesankebuer, bruk av hest og andre transportmiddel i forbindelse med gårdsdrift/passing av dyr. Hun opplyser videre at det er områder i Ytresandfjellene og Fuglehuk der dyr beiter, som det er meget vanskelig og komme seg frem til, og det er derfor viktig at det kan brukes klatreutstyr. Reidar Cato Johansen Helle ønsker å ha mulighet for å kunne drive med villsau på Helle.

Fylkesmannens kommentar:

- Verneplanen legger ikke restriksjoner på bruk av området til beiting. Beiting er viktig for å opprettholde miljøverdier i deler av utredningsområdet. En nasjonalpark kan utløse midler til tilrettelegging for økt beitebruk.
- Verneforskriften åpner for at det kan søkes om etablering av bygg, anlegg og innretninger som er nødvendig for landbruksdrift, dette omfatter bl.a. nye sauesankebuer og gjerder. Eksisterende bygninger og anlegg kan brukes og vedlikeholdes uten søknad.
- Bruk av klatreutstyr ved tilsyn av sau vil være tillatt innenfor en evt. nasjonalpark.

- *Bruk av hest i forbindelse med gårdsdrift vil være tillatt innenfor en evt. nasjonalpark. Når det gjelder bruk av andre transportmidler åpner verneforskriften for bruk av motoriserte kjøretøy for transport av syke/skadde bufe. Det kan videre søkes om bruk av beltekjøretøy på vinteren eller luftfartøy i forbindelse med bufehold.*

Landbruksdirektoratet påpeker at det ikke er gjort unntak fra vernebestemmelsene for slått. Selv om slått i dag vurderes som et mindre aktuelt tiltak, kan det bli aktuelt i fremtiden. På grunneiermøte for Helle/Refsvika kom det innspill om at det må være tillatt å dyrke potet og rips på egen eiendom. Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene og Arild Helle har gitt innspill om at de skal utvide potetåkeren og sette ned rips, solbætrre og rabarbra.

Fylkesmannens kommentar:

Styringsgruppa vil vurdere disse innspillene på møte 4.2.2015.

Kjell Jakobsen mener Hermannsdalen med naturtype kulturmarkseng bør være et prioritert område å få etablert beite. Helge Kibsgård mener sanddynesystemet på Horseid er i en gjengroingsfase slik at det bør iverksettes skjøtselstiltak med beitedyr for å stoppe/motvirke denne prosessen.

Fylkesmannens kommentar:

Dersom det etableres nasjonalpark vil disse innspillene vurderes i forbindelse med utarbeidelse av den endelige forvaltningsplanen.

Gry Berit Alveness opplyser at de har rett til torving på Yttersandfjellet. Torving er en rett grunneierne har, og hun forutsetter at de også har rett til det dersom verneplanen vedtas.

Fylkesmannens kommentar:

Torving vil ikke være tillatt innenfor en eventuell nasjonalpark. Retten til torving vil dermed bli avskjært ved opprettelse av nasjonalpark. Ved melding om oppstart av verneplanen ble bruk av gamle torvmyrer diskutert med grunneiere på gnr. 26 og 27 på Fredvang. Siden torving ikke vil være aktuelt innenfor en nasjonalpark ble myrområder på gnr. 26 der det var aktuelt å demonstrere torving tatt ut av utredningsområdet.

På grunneiermøte for Bunes/Helle kom det spørsmål om grunneier er pliktig til å gjerde inn eiendom som ikke ønskes beitet, eller om forvaltninga vil betale og administrere dette?

Fylkesmannens kommentar:

I mange verneområder har forvaltningen organisert avtaler om avgrensning av beiteområdet i samarbeid med grunneiere. Det kan ikke etableres beite dersom flertallet av grunneiere på et bruksnummer sier nei. Det er egne regler om gjerdeplikt i gjerdeloven, men disse er ikke benyttet i forbindelse med oppføring av gjerder i verneområder. Kostnader ved inngjerding av beiteområder har i andre verneområder vært et spleiselag mellom verneområdemidler, tilskuddsmidler fra landbruket og eventuelt beitebruker.

Landbruksdirektoratet påpeker at når det gjelder uttak av gran og utenlandske treslag, kan dette bli en økonomisk utfordring for grunneiere. Landbruksdirektoratet ber forvaltningsmyndigheten om å samarbeide med grunneierne for å finne en god løsning på uttak av dette tømmeret. Evi L. Johansen synes det er positivt at nasjonalparken åpner for fjerning av sitkagran, hun viser til at sitkagran de siste årene har spredd seg og nå truer med å ødelegge gamle steingjerder og innmark.

Fylkesmannens kommentar:

Det vil være tillatt for grunneier å ta ut fremmede treslag på egen grunn i nasjonalparken. Uttak av fremmede treslag kan og være et aktuelt skjøtselstiltak dersom trærne truer verneverdier innenfor en eventuell nasjonalpark. Grunneiere vil da få tilbud om å gjennomføre tiltak på egen eiendom mot betaling. Dersom de ikke ønsker dette kan forvaltningen leie entreprenør til å utføre arbeidet.

3.4 REISELIV

NHO Reiseliv Nord-Norge sier at naturbaserte opplevelser er grunnfjellet i det nordnorske reiselivet og en nasjonalpark betyr mange nye besøkende. De viser videre til at det er stor uenighet i Lofoten vedrørende etablering av nasjonalpark, inkludert hvordan en nasjonalpark og randsoner skal kunne brukes i framtiden. Det vil kunne bringe nye besøkende, men de stiller samtidig spørsmål om nasjonalpark vil bety begrenset bruk og tilgang. NHO Reiseliv Nord-Norge ønsker at regjeringen utreder hvordan nasjonalparker kan brukes positivt i næringssammenheng i framtiden.

Fylkesmannens kommentar:

Opprettelse av nasjonalpark vil bety begrensninger på bygging og næringsaktiviteter i området som for eksempel mineralutvinning, vannkraft og vindkraft, men ikke på uorganisert ferdsel til fots. En nasjonalpark vil gi mulighet til å regulere ferdsel ved hjelp av tilrettelegging og kanalisering. Mennesker går ofte der det er enklest, det vil si der det er tilrettelagt med klopper eller steiner. Innenfor en nasjonalpark vil det derfor være større mulighet for å ha kontroll med turismeutviklingen enn utenfor en nasjonalpark.

NOF Lofoten lokallag mener at naturguider tilknyttet nasjonalparken vil være viktig for å informere om fuglelivet og naturverdier. Lofoten Birding påpeker at Vest-Lofoten kanskje har den mest intakte naturen i hele Lofoten, og at fuglelivet er spesielt rikt. En sterkere merkevarebygging rundt de naturverdiene som finnes i området vil bety mye for reiselivsbedriftene. Lofoten Birding er opptatt av skånsom og bærekraftig bruk av naturarealene i regionen.

Fylkesmannens kommentar:

Dette innspillet kan være aktuelt å ta med videre ved utarbeiding av en eventuell forvaltningsplan.

Museum Nord ser det som vesentlig å verne og bruke Moskenesøyas verdifulle natur- og kulturarv på best mulig måte for både lokalbefolkning og turister. Både for Museum Nord, våre avdelingsmuseer og kommunene er det vesentlig at reiselivet fungerer mest mulig optimalt.

Linda og Ole Andreas Ernsten mener at argumentasjonen for en nasjonalpark fremstår som selvmotsigende. De viser til at det i verneplanen står at styrkingen av lokalt næringsliv er et ønske, samtidig står det under kapittelet om «Reiseliv» at det er lite trolig at turister kommer til området kun på grunn av nasjonalparken. Med de siste årenes verdensomfattende reisereklame for Lofoten som turistmål, og med dette den merkbart økte tilstrømning av turister, spør de hvorfor en ikke har klart å nå ønskemålene som er skissert i avsnitt 1.5.2 i høringsdokumentet. Kommuneøkonomien i Moskenes har åpenbart ikke latt seg prege av den økte tilstrømningen av turister, og de mener det fremstår som naivt å tro at alt skal løse seg med en nasjonalpark og statlige overføringer.

Linda og Ole Andreas Ernstsén mener det fremstår som urealistisk å tro at status som nasjonalpark ikke vil trekke flere turister. Det vil i så fall bli den første nasjonalparken dette skjer med. For å nå de ønskede målene i avsnitt 1.5.2 i høringsdokumentet mener de det må satses på innovasjon og reiselivstøtning forankret i forskningsbasert kunnskap og med bruk av personer med formell reiselivskompetanse. Politikere, næringsliv og frivillige organisasjoner må møtes for å finne gode løsninger. De mener det er flere tiltak som må iverksettes før det er forsvarlig å opprette nasjonalpark og nevner: innføring av turistskatt (på sengerdøgn eller billett på fjordruta), frivillighet (eks. rydding av strender, merke stier), bedre båttilbud i Reinefjorden samt unngå å etablere søppelkasser eller utedo uten en plan for drift og vedlikehold.

Fylkesmannens kommentar:

Det er allerede svært mange turister som besøker Lofoten hvert år. Nasjonalparker tiltrekker seg en viss grad turister, dette er i hovedsak fotturister. Erfaringer fra andre steder i Nordland, for eksempel Lomsdal-Visten nasjonalpark eller Sjunkehatten nasjonalpark, viser at denne tilstrømningen er begrenset. Moskenes kommune ønsker at mer av verdiskapingen som følge av turisme skal komme lokalt. De forslagene Ernstsén kommer med er tiltak som det kan arbeides videre med dersom nasjonalpark etableres. Det kan også kanaliseres midler gjennom nasjonalparkforvaltninga til noen av tiltaka. Ut over det har nasjonalpark liten direkte virkning på hvordan kommunen kan forbedre sin økonomi eller øke den økonomiske gevinsten av turismen i Lofoten. En nasjonalpark utløser midler til tilrettelegging og kan gi muligheter til å markedsføre Vest-Lofoten i større grad, men verdiskapinga må skje lokalt. En nasjonalpark gir muligheter og begrensninger.

Borgny Bensvik stiller spørsmål ved hvor dypt bekymringen for naturen stikker. Hun viser til at det snakkes om positive ringvirkninger ved nasjonalpark ved at det skal generere en enorm økning i turismen. Hun spør hvilke belastning dette vil være for naturen, og hvilke spor som vil legges igjen med økt mekanisk belastning, økt transport med bensin-/dieseldrevne farkoster som skal bringe alle turistene rundt, og som skal flyges hit fra hele verden. Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene og Arild Helle ønsker ikke ilandsetting av turister på Helle.

Inger Friis Henriksen, Skule M. Olsen, Svein O. Olsen, Irene G. Helle, N.J. Friis, Arild Helle, Arne H. Olsen, Hjørdis Olsen, Grethe P. Tilrem og Berit Olsen ønsker ikke økt turiststrøm utover det som er i dag.

Hjørdis Olsen, Berit Olsen, Arne H. Olsen, Grethe P. Tilrem og Dag Julius Olsen påpeker at Refsvika ennå er et forholdsvis usjenert sted. Ved etablering av nasjonalpark frykter de at området blir oversvømt av turisme i høysesongen. De mener det er mer enn nok turister som blir skyssert utover dit i dag. Hjørdis Olsen, Berit Olsen, Arne H. Olsen, Grethe P. Tilrem og Dag Julius Olsen er av den oppfatning at yttersiden "freder" seg selv, og mener det taler mot sin hensikt å opprette nasjonalpark som vil føre til mer turisme og slitasje i den vakre perlen de har arvet etter sine forfedre.

Skule M. Olsen sier det vil bli mer ferdsel og slitasje på naturen ved etablering av nasjonalpark enn ved at grunneierne selv får bestemme over området. Han mener at selv om de setter opp like mange hus/uthus/rorbuer på Hell som det var i gamle dager vil de ikke greie å ødelegge områdene der ute, når over femti mennesker som bodde der hele året ikke greide det. Han mener vi får mer slitasje og skade i området ved å promotere en nasjonalpark for pengesterke aktører fra hele verden med utenlandske guider.

Fylkesmannens kommentar:

Nasjonalparker opprettes dels med formål å sikre områder for det tradisjonelle friluftslivet, men hovedformålet vil alltid være å ivareta større naturområder og landskap uten tyngre

naturinngrep. Det er ikke noe mål i seg selv at det skal komme flere turister til området. Effekten av å etablere nasjonalpark med tanke på økt tilstrømning av turister varierer nok noe fra område til område. Erfaring fra andre nasjonalparker i Nordland har vist at denne økte tilstrømningen er begrenset. Nasjonalpark kan være et bidrag i markedsføring av reiselivet i Lofoten, også for bedrifter som har sin aktivitet utenfor nasjonalparken. Opprettelse av nasjonalpark vil bety begrensninger på bygging innenfor grensene av nasjonalparken. En nasjonalpark vil gi mulighet til å regulere ferdsel som kan skade naturmiljøet, slik at det innenfor området vil være større mulighet for å ha kontroll med turismeutviklingen.

3.5 FRILUFTSLIV, JAKT OG FISKE

Kjell Skrede mener planforslaget åpner for hans interesser. I hovedsak vil han og hans familie benytte området til friluftslivopplevelser samt jakt og fiske på egen eiendom og der det er felleseie med andre bruksnummer. Nina Sverdrup ønsker å bruke området til rekreasjon, bærsanking, jakt og fiske. Anne Stenhammer opplyser at hun og hennes familie bruker området til rekreasjon og avslapping.

Gry Berit Alveness informerer om at grunneierne på Fredvang har rettigheter til sjølaksefiske. Hun er videre opptatt av grunneierrettigheter som egganking og fiske.

Fylkesmannens kommentar:

En nasjonalpark vil ikke legge restriksjoner på bruk av området til friluftsliv, jakt, fiske, bærplukking og rekreasjon. I verneforskriften er det også unntak for rettighetshavers rett til å ta bort egg og dun i samsvar med gjeldende lovverk. Forslag til vern omfatter kun havoverflaten i noen få områder, sjølaksefiske berøres dermed ikke av verneforskriften.

Flakstad Utvikling mener det bør framgå av verneplanen i hvilken grad bolting av klatreruter tillates.

Fylkesmannens kommentar:

I forslaget som foreligger åpnes det ikke for bolting av faste klatreruter innenfor området.

Flakstad Utvikling ønsker å få tilsendt en oversikt over godkjente traséer for terrengsykling. Dette mener de kan være et utgangspunkt for diskusjon om andre aktuelle traséer. Flakstad Utvikling påpeker at fatbikes er sykler med ekstra tykke dekk som brukes på snø, disse syklene vil ikke påvirke stinettet i naturen negativt og bør derfor behandles separat fra vanlig terrengsykler.

Fylkesmannens kommentar:

Sykling er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparker, med unntak av traséer som er godkjent i forvaltningsplanen. I skisse til forvaltningsplan er det ikke foreslått noen slike traséer. Det er ikke kommet noen konkrete innspill til hvilke stier som kan egne seg for terrengsykling, og vi ser heller ikke så mange områder der det kan være aktuelt. Dersom Lofotodden nasjonalpark etableres vil dette være et tema når nasjonalparkstyret skal utarbeide en endelig forvaltningsplan.

Gry Berit Alveness vil fortsatt ha rett til å gå fritt fjellet og ta med så mange personer hun vil uten å søke. Hun mener at innbyggerne, lokallag og foreninger eksempel «kakaobart» (unger fra bygda på tur) må kunne gå i fjellet uten å søke om tillatelse. Hun synes imidlertid det er greit at kommersielle operatører må søke om tillatelse. På grunneiermøte for Flakstad

kom det innspill om at lokalt organisert ferdsel ikke må være søknadspliktig, for eksempel "10 på topp" og "kakaobartene"

Fylkesmannens kommentar:

Det vil ikke være restriksjoner på ferdsel i fjellet ved etablering av nasjonalpark. Dette gjelder også turer i regi av skoler, turistforeninger og organisasjoner som «kakaobart». Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten. I skisse til forvaltningsplan ble det foreslått at «10 på topp» skulle være søknadspliktig. Etter en ny vurdering går vi bort fra dette og per i dag vurderes det ikke behov for at «10 på topp» skal være søknadspliktig. Dersom det i fremtiden blir stor slitasje på enkelte stier kan dette endre seg. Oversikt over hvilken type organisert ferdsel som skal være søknadspliktig vil gå frem av den endelige forvaltningsplanen som skal utarbeides gjennom en lokal prosess dersom Lofotodden nasjonalpark opprettes.

Gry Berit Alveness mener merking av turstier i forbindelse med «fjelltrim»/fysak-tiltak må være tillatt, dette er viktig for sikkerheten siden det er mange sauestier i fjellet. Hun viser videre til beskrivelse i verneplanen om hvilke områder som har merking i dag, her er ikke Ytresandfjellet er nevnt. Hun opplyser at det er merking til Ytresandfjellet, Stokkvika og Fuglehuk. Museum Nord mener følgende turstier bør nevnes i forvaltningsplan for en eventuell Lofotodden nasjonalpark: Sørvågen-Tindstind, Sørvågen-Munkebu-Tindstind og Sørvågen-Munkebu-Hermansdalstind-Forsfjorden.

Fylkesmannens kommentar:

I skisse til forvaltningsplan er merka stier som vi har fått kjennskap til i prosessen tatt med. Dersom det etableres en nasjonalpark vil nasjonalparkstyret utarbeide en endelig forvaltningsplan. Her vil merking av stier være et tema der det må gjennomføres lokale prosesser for å få kunnskap om eksisterende merking, og hvor det eventuelt er aktuelt å merke nye stier. Merking av nye stier vil måtte ha tillatelse fra nasjonalparkstyret og godkjenning fra grunneiere før det gjennomføres.

Helge Kibsgård mener det bør gjennomføres tiltak for å forbedre tilstand for ferskvannsfisk i Horseidvannet da dette er overbefolka.

Fylkesmannens kommentar:

Utfisking eller utsetting av fisk er tiltak som grunneiere kan gjennomføre uavhengig av om det opprettes nasjonalpark eller ikke. Vi gjør oppmerksom på at utsetting av fisk krever tillatelse fra Fylkesmannen uavhengig av om det opprettes nasjonalpark.

3.6 BYGNINGER OG ANLEGG

3.6.1 Fritidsbebyggelse

På grunneiermøte for Flakstad kom det innspill om at likhetsprinsippet må gjelde for fritidsbebyggelse, enten må alle kunne søke om å sette opp bygg på gamle tufter eller ingen.

Fylkesmannens kommentar:

Ved planlegging av byggeområder må det gjøres avveininger av mange ulike interesser og hensyn. I en nasjonalpark er det særlig virkning på naturverdier og kulturminner som er avgjørende. Nasjonalparker opprettes for å sikre området mot inngrep, og all bygging er i utgangspunktet forbudt. I prosessen har vi fått mange innspill på at det ønskes å sette opp fritidsboliger på gamle tufter rundt Lofotodden. De fleste av innspillene er ikke tatt til følge. Det er foreslått en begrenset mulighet for oppsetting av bygninger på eksisterende tufter, på

Bunes, Tuv og Ånstad. Her har vi vurdert at virkning for naturverdier og kulturminner er begrenset, samtidig som andre faktorer har hatt betydning, se verneplanen side 42. Når noen av innspillene som er foreslått ikke er tatt til følge, skyldes det at oppføring av bygg i disse områdene vil endre landskapsbildet i stor grad.

Nina Sverdrup ønsker å sette opp ei hytte på sin eiendom 9/13 ved Ågvatnet.

Sissel Valle ønsker å ha mulighet til oppføring av hytte for de som er eiere på gbnr. 7/7 på Tuv og deres etterkommere². Fremmøtte på grunneiermøte for Tuv og Ånstad ønsker at Tuv og Ånstad tas ut av verneplanen, alternativt at det åpnes for oppføring av inntil to bygninger på hver av stedene. Arild Thorbjørnsen, Hermod Torbjørnson, Hugh Holstad og Natur og Ungdom støtter alternativ 1 i § 3 1.3 n) der det åpnes for oppføring av et begrenset antall fritidsboliger på Ånstad og Tuv. Hugh Holstad begrunner dette ut fra at det er oppført eller planlegges oppført noen få hytter/besøksbu i de fraflyttede områdene på yttersida, og likhetsprinsippet bør gjelde. Natur og Ungdom mener flere enn 2 bygninger vil være negativt da det vil åpne for mindre forsiktig bruk av området, og kan ha negative konsekvenser for naturen i parken.

Anne Stenhammer, Ruth Annie Soløy, Marit Sjøhaug og etterkommerne etter Bjørg Hellsegg, May Sæthre, Paul Ronald Kristian Olsen, Reidar Cato Johansen Helle og Borgny Bensvik ønsker å ha mulighet for å sette opp hytte/fritidsbolig på egen eiendom på Helle.

Anne Stenhammer vil at Buvågen og Helle skal tas vare på og at bygg eller evt. annen inngripen i naturen skal reguleres strengt og med omtanke for hvordan Helle så ut før. Anne Stenhammer mener det vil være verdifullt og i hht våre forfedres ønsker at Helle – Buvågen blir en levende nasjonalpark og utviklet i tråd med tidligere bosetting. Borgny Bensvik mener det er et overgrep å opprette Lofotodden nasjonalpark uten å gi grunneierne mulighet til å bygge på sine gamle tufter på Helle. Hun forteller om sin barndom på Helle, og at de var et samfunn som levde i pakt med naturen. Borgny Bensvik mener de som lever i vår tid også må få sette sine spor, og ha mulighet til å bygge opp igjen bygningene på gamle tufter. Skulle det bli gjort unntak fra forskrifta om bygging på Helle slik at man kan gjenoppbygge på sine tufter stiller saken seg annerledes for henne. Hun mener videre det kan stilles krav til at det som bygges må harmonere med de bygninger som stod der tidligere.

Fremmøtte på grunneiermøte for Helle/Refsvika ønsker at Helle og Refsvika tas ut av verneplanen, alternativt at hvert bruksnummer skal få tillatelse til å sette opp ett bygg. Inger Friis Henriksen, Skule M. Olsen, Svein O. Olsen, Irene G. Helle, N.J. Friis, Arild Helle, Arne H. Olsen, Hjørdis Olsen, Grethe P. Tilrem og Berit Olsen Helle ønsker å ha mulighet til å sette opp hytter på hustuftene etter sine forfedre². De sier videre at de ikke ønsker at det skal bli en "hyttelandsby" på yttersida. Anne-Berit Gullbekkhei, Irene og Arild Helle har planer om å bygge hus/hytte/anneks på de to eksisterende grunnmurene på Kuholmen². Hjørdis Olsen, Berit Olsen, Arne H. Olsen, Grethe P. Tilrem og Dag Julius Olsen ønsker å sette opp ei familiehytte i Refsvika². Skule M. Olsen krever å få sette opp et naust der det sto et naust tidligere, anneks for do/dusj, aggregat og annet, samt et nytt hus på eiendommen sin². Han mener videre at de som har muligheten til å sette opp boliger på gamle tufter for rekreasjon, evt. salg eller utleie, skal få gjøre det i fremtiden.

Berith Gillesen ønsker at andre tidligere bygninger på Bunes, skal kunne gjenreises dersom ønske om det skulle oppstå. Dette begrunner hun med at det vil forsterke opplevelsen av

² Ønsker fortrinnsvis at eiendommen tas ut av nasjonalparken.

hvordan det var på Bunes i tidligere tider. Hun viser til at den eksisterende bygningen og restene etter øvrige bygninger er et viktig vitne om en tid og historie det er få gjenværende eksempler på. Berith Gillesen kommer med et konkret innspill om at det må åpnes for oppføring av naust på Bunes der det gamle naustet sto. Naustet vil være ca. 40-50 m². Hun begrunner ønsket ut fra at bosettingen på Bunes var basert på fiske og kulturelt sett er derfor båt et viktig element. Fremmøtte på grunneiermøte for Bunes/Vindstad kom med innspill om å få sette opp «fjøs» på/ved gamle tufter på Bunes. Dette var et frittstående bygg hvor folk bodde under slåttarbeid og hvor grunnmur står igjen i dag. Innspillet begrunnes med at det er mange etterkommere etter Kristian Bunes og dermed behov for mer beboelig areal for grunneiere som vil reise tilbake og bruke stedet. Etterkommerne ønsker å gjenreise bygget slik det stod da forfedrene bygget det.

Helge Kibsgård ønsker å ha mulighet til å sette opp hytte på gammel tuft på Horseidet.

På grunneiermøte i Flakstad kom det ønske om å sette opp hytte på Mulstøa.

Fylkesmannens kommentar:

Det er mange forslag/ønsker om bygging i det området som vurderes som nasjonalpark. Disse ønskene er konsentrert til områder hvor det tidligere bodde folk og hvor det fortsatt finnes tufter etter denne bosettinga. Innenfor en nasjonalpark kan det kun tillates en svært begrenset utbygging da noe av formålet med nasjonalparker er å sikre områdene uten store menneskelige inngrep, herunder områder med omfattende bebyggelse. Styringsgruppa vil behandle alle innspill om oppføring av nye bygg på møte 4.2.2014. Dette vil sees i sammenheng med ønskene om endra avgrensning av nasjonalparken.

Forslaget til verneforskrift åpner for at det, etter søknad, kan gis tillatelse til oppføring av frittstående bygning som skal benyttes til uthus/utedo.

Berith Gillesen ønsker at eierne på Bunes skal kunne benytte og ivareta eksisterende bygning, herunder også vedlikeholde og rehabilitere bygningen etter behov. Dersom bygget av naturlige eller menneskeskapte årsaker skulle ødelegges, ønsker hun muligheten til å gjenreise bygget i henhold til tidligere utførelse.

Fylkesmannens kommentar:

Verneforskriften åpner for at eksisterende bebyggelse kan vedlikeholdes uten søknad. Det kan videre gis tillatelse til gjenoppføring av bygg som er gått tapt ved brann eller naturskade samt rivning av gamle bygg og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.

Anne-Berit Gullbakkhei Helle, Irene og Arild Helle ønsker å kunne leie ut hytta til kommersiell drift.

Fylkesmannens kommentar:

Etablering av nasjonalpark vil ikke legge begrensninger på utleie av eksisterende hytter.

Det er kommet innspill fra grunneiermøte for Helle/Refsvika og fra Anne-Berit Gullbakkhei Helle, Irene og Arild Helle om at bruk av aggregat for strømforsyning til egen hytte må være tillatt. Berith Gillesen spør om det vil bli gitt mulighet for å sette opp solcellepaneler, eventuelt vindkraft i tilknytning til feriehuset på Bunes?

Fylkesmannens kommentar:

Verneforskriften legger ingen begrensninger på bruk av solcellepanel eller aggregat for strøm til egen hytte. Når det gjelder vindkraft vil styringsgruppa vurdere dette på møte 4.2.2015.

På grunneiermøte for Tuv og Ånstad, Helle og Refsvika kom det innspill om at det ved oppsett av nye bygg må kunne tilrettelegges for vannforsyning. Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene og Arild Helle kommer med innspill om at de må bygge tak/overbygg over vannkilden sin. Skule M. Olsen krever å få bruke toalettsystemet som er brukt fra før, og vannsystemet med fall fra tank som det pumpes vann i. Geir Gillesen påpeker at eneste vannkilde til huset på Bunes er en bekk øst for huset, denne er sterkt forurenset pga. menneskelige ekskrementer fra turister. Berith Gillesen har gitt innspill om at de har behov for å legge en vannslange fra elv/bekk ved Bjørnstein ca. 300 meter fra bebyggelsen. Det vil være behov for å grave vannslangen delvis ned i jorden slik at vær og vind ikke skal flytte den vinterstid. Fremmøtte på grunneiermøte for Bunes/Vindstad kom med innspill om at oppkom av grunnvann nær huset på Bunes må kunne brukes til drikkevannskilde.

Fylkesmannens kommentar:

Eksisterende anlegg for vann og toalett kan brukes og vedlikeholdes dersom det ellers er i tråd med lover og forskrifter. Når det gjelder ny vannforsyning er vi usikker på hva som ligger i innspillene. Det vil være uproblematisk å legge en vannslange fra vannkilden og ned til hytta. Dersom det er snakk om inngrep som medfører større gravearbeid vil det ikke være tillatt innenfor en nasjonalpark. Det kan gis tillatelse til graving i forbindelse med vannanlegg etter søknad.

Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene og Arild Helle samt fremmøtte på grunneiermøte for Helle/Refsvika har gitt innspill om at det må gis tillatelse til badestamp og oppføring av fiskehjeller.

Fylkesmannens kommentar:

Styringsgruppa vil vurdere innspillene på møte 4.2.2014. Vi har forhørt oss med Miljødirektoratet angående tiltak som oppføring av badestamp og fiskehjeller, og venter på tilbakemelding fra dem.

Skule M. Olsen påpeker at det er søkt om oppføring av et museumsbygg på tomt der det stod fiskemottak/brygge/kai på Helle. Han viser til at bare en av naboene har fått nabovarsel og skriver videre at det viser seg at flere av de andre grunneierne har mulige eierinteresser og bruksrett til området rundt der huset er søkt oppsatt. Skule M. Olsen ser på dette som et inngrep i naturen, og viser til at det ikke er i samsvar med det fiskemottak og den brygga som sto der tidligere.

Fylkesmannens kommentar:

Fylkesmannen er kjent med planer om oppføring av nordlandshus på tomt for fiskemottak på Helle. Ved oppstart av nasjonalparkprosessen fikk vi innspill om tiltaket. Vi ga da tilbakemelding om at det vil bli vurdert i den videre prosessen, men at området inntil et eventuelt vedtak om vern foreligger forvaltes av Moskenes kommune. Dersom nasjonalparken blir vedtatt som foreslått i høringa vil ikke dette bygget kunne oppføres.

Gry Berit Alveness påpeker at det er en gamle oppført i Mulstøa av en av grunneierne. Denne er ikke godkjent av de andre grunneierne og så vidt hun vet ikke av Flakstad kommune heller.

Fylkesmannens kommentar:

Inntil et eventuelt vedtak om vern foreligger forvaltes området av Flakstad kommune gjennom plan- og bygningsloven.

3.6.2 Husvære åpent for allmennheten og gapahuker

Skule M. Olsen mener at "noen" prøver å lure inn bygging av servicehus på annen manns eiendom på Helle. Han stiller spørsmål ved hvem som har kommet med denne idéen. Skule M. Olsen er forundret over at de som ønsker nasjonalpark for å verne naturen og gamle hustuffer foreslår dette. Han viser videre til at samtidig har grunneiere på Helle som har søkt om å få bygge på familiens gamle tufter til rekreasjon, arrogant fått avslag.

Skule M. Olsen, Inger Friis Henriksen, Marit Sjøhaug, Ruth Soløy, Paul Hellsegg, Svein R. Henriksen, Sigrun A. Gabrielsen, Vallon C. Gabrielsen, Geir C. Stokke, Arne Larsen, Svein Olsen, Ole R. Olsen, Paul R. Olsen og Ann Sofi Friis har underskrevet en klage på forslag om oppføring av servicebygg og museumsbygg på Hell. Anne-Berit Gullbakkhei Helle, Irene og Arild Helle samt fremmøtte på grunneiermøte for Helle/Refsvika ønsker ikke noe servicehus på Helle.

Fylkesmannens kommentar:

Forslaget om at det skal åpnes for oppføring av husvære åpent for allmennheten på Hell kom fra styringsgruppa. Der er ikke kommet innspill på dette fra andre parter, men flere har meldt sin motstand mot dette. I høringa er det gitt følgende begrunnelse for forslaget: «Kysten langs Lofotodden er svært værhard og kan være ugjestmild dersom værforholdene er vanskelige. Styringsgruppa ønsker at det skal åpnes for noe tilrettelegging for besøkende i området. Dette vil gi flere mulighet til å se og oppleve området, og vil kunne ha positiv betydning for reiselivsnæring og lokal verdiskaping. Det vil også kunne gi sikkerhet i vanskelige værforhold ved at folk har en plass å ankre opp og gå i land.» Et slikt tiltak vil kreve tillatelse fra grunneiere, og avtale om ansvar for drift og vedlikehold, dette ble presisert på folkemøtene på Sørvågen og Ramberg.

På bakgrunn av høringa vil styringsgruppa vurdere innspillet om å ta ut dette punktet fra forskrifta på møte 4.2.2015.

Berith Gillesen spør om andre enn grunneierne kan gi tillatelse til å bygge f.eks. gapahuk på privat eiendom, som Bunes?

Fylkesmannens kommentar:

Oppsetting av gapahuk kan ikke skje uten grunneiers tillatelse. Gapahuk krever også offentlig godkjenning etter plan- og bygningsloven og i en nasjonalpark også etter verneforskriften.

3.6.3 Bygninger, anlegg og innretninger for landbruket

Lofoten bonde- og småbrukarlag påpeker at for å kunne drive effektiv beitebruk er det nødvendig med en del faste installasjoner og skur for beitedyr, noe det åpnes for i planen. De mener også det må være mulig å sette opp fjøs på gamle fjøstuffer, under forutsetning av at materialvalg, vindusvalg og annet harmonerer med byggeskikken i området.

Lofotodden og Moskenesstraumen saugjeterlag v/Skule M. Olsen krever å få sette opp en gjeterhytte på felles utmark der det fra gammelt av har stått et lite sommerfjøs og en innhegning/grind for samling av sau. Det kreves samtidig tillatelse for å sikre/sette opp skjul/tak over vannkilde nedenfor Reitinden.

Fylkesmannens kommentar:

Forslag til verneforskrift åpner for oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for landbruksdrift. Denne åpningen for bygging begrenser seg til det som er tilknyttet aktiv landbruksdrift. Det er altså ikke nok at det tidligere har vært beitedyr i området eller at man har et ønske om å ha beitedyr i området. Å sette opp fjøs i nasjonalparken vil ikke være tillatt. Dersom det er aktuelt med oppføring av leskur i områder der det er gamle fjøstuffer er det i utgangspunktet ikke noe i veien for at disse kan brukes, dersom det ikke strider med kulturminneregulverket. Dette må imidlertid vurderes i hver enkelt sak.

3.6.4 Andre anlegg og innretninger

Kystverket kommer med innspill om at de må ha ubegrenset tilgang til drift, fornying og vedlikehold av sin infrastruktur og eiendom. De viser også til tidligere innspill vedrørende nødhavna på Hell, som de forutsetter kan ha samme funksjon i forhold til drift og vedlikehold som i dag. Nordland Fylkes Fiskarlag ønsker at det i fremtiden skal kunne settes opp navigasjonsinstrumenter og andre farledstiltak, og at eksisterende sjømerker blir ivaretatt og holdt ved like. Nordland Fylkes Fiskarlag ønsker at nødhavnen på Hell blir ivaretatt.

Det er kommet innspill om at mange er usikre på hva som ligger i formuleringen i verneforskriftens § 3.1.2. b) Drift og vedlikehold av bunnkjetting. Mange ønsker at formuleringen endres til "Drift og vedlikehold av nødhavna på Hell".

Fylkesmannens kommentar:

Verneforskriften åpner for at vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger kan gjennomføres uten søknad. Dette omfatter blant annet nødhavna på Hell og øvrig infrastruktur som Kystverket har i området. Det kan videre søkes om tillatelse til oppføring av nye navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdsel til sjøs.

Bakgrunnen for at vi i forskriften har skrevet bunnankerjetting på Helle i stedet for nødhavn er at Hell ikke er ei nødhavn, jfr. Kystverkets definisjon³.

Skule M. Olsen krever at Moskenes kommune legger ut igjen det øverste grunnfaret/fortøyningskjettingen som ble fjernet for ca. tre år siden i Hellvågen. Dette var mye brukt av sjarkene på grunn av mest le for uvær, det hender også at det er manko for fortøyningskjettinger for de mindre sjarkene.

Skule M. Olsen krever å få lagt flytebrygge med landgang og landfeste av tre på sin eiendom, i tillegg krever han at det skal kunne legges ut en flyttbar flytebrygge på Hellvågen på felles utmark/grunn med lite landfeste. Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene og Arild Helle kommer med innspill om at de skal ha flytebrygge på Kuholmen.

Fylkesmannens kommentar:

Styringsgruppa vil behandle innspillene på møte 4.2.2014.

³ En nødhavn er en egnet lokalitet hvor et fartøy vil kunne gå for egen maskin eller bli slept. Hensikten med å søke nødhavn skal være å kunne utføre reparasjoner, gjennomføre nødlossing, justere last/stabilitet for å redusere risiko og spredning av forurensning, eventuelt gjøre skipet sjødyktig med sikte på å fortsette seilansen.

Skule M. Olsen krever å få mudre/reparere/fjerne steiner sjøen har flyttet på i innløpet Tverrsundet og Bonsundet, og i støer. Gry Berit Alveness stiller spørsmål om støer blir berørt av et vern.

Fylkesmannens kommentar:

Havbunnen er ikke omfattet av forslag til vern. Inngrep i innløpet Tverrsundet og Bonsundet må dermed avklares gjennom annet lovverk. Når det gjelder støer åpner forslag til verneforskrift for vedlikehold av eksisterende anlegg, dette vil også omfatte støer.

4 Andre interesser og tema

4.1 KULTURMINNER

Museum Nord mener det er viktig å beskytte de gamle bosettingene og kulturminnene på øya. Museum Nord ønsker at støanlegget på Ånstad fra 1910 blir berget/reparert.

Fylkesmannens kommentar:

Verneforskriften åpner for istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner. Slike tiltak kan det også søkes om midler til via bestillingsdialogen (midler gitt over statsbudsjettet til tiltak i vernede områder). Alle tiltak som berører kulturminner må avklares med kulturminnemyndighetene.

Universitetet i Tromsø savner informasjon om forvaltning av samiske kulturminner og kulturminner under vann. De mener dette bør nevnes under tema kulturminner og kulturmiljø.

Fylkesmannens kommentar:

Det er ikke gjennomført kartlegging av samiske kulturminner i verneplanprosessen. Det er begrenset kjennskap til funn av samiske kulturminner innenfor utredningsområdet, men Al Ragnar Nilsen (2005) nevner Refsvika som et område som har klare spor etter samiske kulturminner i artikkelen «Samene og lofotfisket i eldre tid» i tidsskriftet Bårjås. Registrering av samiske kulturminner kan være et aktuelt tiltak i en forvaltningsplan for å øke kunnskapen om nasjonalparken. Kulturminner under vann vil ikke omfattes av et eventuelt vern siden vernet kun omfatter havoverflata.

4.2 NATURRESSURSER

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) påpeker at mineralressurser ikke er vurdert i verneplanen. Med utgangspunkt i landskapets spektakulære geologi og naturhistoriske verdi, har DMF forståelse for at uttak av mineralressurser innenfor nasjonalparken ikke vil være ønskelig eller i tråd med forvaltning av verneverdiene. Likevel er det slik at mineralressurser er en viktig naturressurs på linje med jord, skog og vann. DMF mener kunnskap om hvilke ressurser som finnes i de berørte områdene og konsekvenser av vern også bør omfatte mineralressurser. Ut fra Norges geologiske undersøkelser sine databaser er det per i dag kun en forekomst som er registrert innenfor verneområdet: en forekomst av jernmetaller (Fe, Mn, Ti) i Kvalvika, Flakstad. Ut fra det DMF kjenner til ble det gjennomført prospektering/malmleting rundt denne forekomsten tidlig på 1900-tallet, men det er usikkert om det foreligger spor i marken etter aktiviteten. Andre registrerte forekomster, som for eksempel byggeråstoffer og eksisterende masseuttak ligger langs vei eller nært bebygde strøk, og vil ikke bli berørt av verneplanen.

Fylkesmannens kommentar:

Utredningsområdet for vern av Lofotodden nasjonalpark er 109 km² og har dermed ikke utløst krav til konsekvensutredning, jfr. forskrift om konsekvensutredninger. Etter ønsker fra kommunene er det likevel gjennomført kartlegging av konsekvenser for noen bruker- og næringsinteresser. Utredning av konsekvenser for mineralressurser ble ikke vurdert som aktuelt i forbindelse med oppstart av verneplanarbeidet. Bakgrunnen er at Lofoten er et område der det ikke har blitt utnyttet mineraler tidligere, samt at utredningsområdet er utilgjengelig. Det vil ikke være aktuelt med nye utredninger på dette tidspunktet i prosessen.

Direktoratet for mineralforvaltning påpeker at de har fått informasjon fra NGU om at det ikke er blitt fløyet geofysikk over området. De ber dermed om at muligheten for å gjennomføre geofysiske undersøkelser, herunder kystnær lettseismikk blant annet rundt Lofotodden ivaretas i verneforskrift og forvaltningsplan.

Fylkesmannens kommentar:

Vi har tatt kontakt med NGU (Norges Geologiske Undersøkelse) for å få mer informasjon om hvilke undersøkelser dette er. NGU har gitt tilbakemelding om at de samler inn geofysiske data fra lavtflyging med fly eller helikopter. I en eventuell nasjonalpark vil det være forbud mot lavtflyging under 300 meter. Kartlegging av geofysiske forhold vil regnes som vitenskapelige undersøkelser. Til denne type undersøkelser kan det søkes om dispensasjon fra lavtflygingsforbudet gjennom den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 4.

NGU opplyser at lettseismikk foretas fra båt i kystnært farvann. Denne type undersøkelser vil ikke rammes av et eventuelt vern siden det kun er havoverflaten som foreslås vernet.

Finn Otto Pettersen påpeker at det ble hevdet på folkemøte at vindmøllepark er utelukket på grunn av vindforhold og for mye turbulens, og at det ikke er mulig med utnyttelse av energien i Moskenesstraumen. Han mener at det kanskje stemmer med dagens teknologi, men den teknologiske utviklingen fortsetter og i fremtiden kan det bli mulig å utnytte både vind, tidevann og havstrømmer.

Fylkesmannens kommentar:

Verken vind-, vann eller tidevannskraftverk vil kunne oppføres innenfor nasjonalparkens grenser. Nasjonalparken vil imidlertid ikke være til hinder for slike anlegg i havområdene utenfor grensene av nasjonalparken. Ilandføring av strømkabler, bygging av kraftlinjer eller liknende vil ikke kunne skje innenfor nasjonalparken. Det betyr at det ved eventuell bygging av kraftverk i havet utenfor nasjonalparken, må ilandføring av energien skje utenom nasjonalparken.

4.3 ERSTATNING

Geir Gillesen mener etablering av nasjonalpark er ekspropriasjon av privat eiendom som bør erstattes i form av penger.

H. A. Sverdrup vil søke erstatning for tap av inntekt på vannkraft dersom Litlforvatnet og Kringeldalsvatnet blir med i en eventuell nasjonalpark.

Fylkesmannens kommentar:

Opprettelse av nasjonalpark er ikke ekspropriasjon av eiendom, men rådighetsinnskrenkning. Det vil si at grunneier har de samme rettigheter til å bestemme over og selge egen eiendom før og etter et vern, men verneforskriften vil legge begrensninger på hva som

kan tillates. For eksempel vil grunneiers rett til jakt og fiske forbli upåvirket av vern. Inngrep på eiendommen i form av for eksempel bygging eller gruvedrift vil derimot være regulert av forskriften. Vern etter naturmangfoldloven kommer i samme kategori som en rådhetsinnskrenkning gjennom for eksempel kommuneplanens arealdel der kommunen kan sette byggeforbud i et bestemt område. Da vern er ment å være langvarig er det likevel lagt inn en erstatningsregel ved opprettelse av verneområder, naturmangfoldlovens § 50. Her går det frem at grunneiere og rettighetshavere har krav på erstatning når et vernevedtak medfører økonomisk tap som følge av at en igangværende bruk blir vanskeliggjort. Som igangværende bruk regnes den bruk som faktisk foregår på vernetidspunktet, i motsetning til bruk som har opphørt eller ikke kommet i gang. Eksempler på igangværende bruk kan være hytteplaner fra før vernetidspunkt hvor byggemelding er godkjent av kommunen og utbygging av vannkraft der konsesjon er gitt. Det må altså foreligge en tillatelse for at det skal kunne gis erstatning når vernet hindrer utbyggingen.

4.4 STEDSNAVN

På grunneiermøte for Helle og Refsvika kom det innspill om at Reidsundet på Helle skrives uten D (ikke Reidsundet).

På grunneiermøte for Bunes/Vindstad kom det innspill om at bergtuppen nord-øst for Bunes heter Karisteinen og ikke Skjelvsteinen.

Gry Berit Alveness påpeker at det brukes navn på fjellområder på Fredvang som er ukjent for henne som grunneier, eks Fredvangmarka og Fredvangfjellet.

Harald Stokvik påpeker at Stokkvika N som er skrevet i verneplanen i gamle skjøter heter Stokvik.

Museum Nord påpeker at det heter Bukkhammarholla, og ikke Bukkhammerhula.

Fylkesmannens kommentar:

Innspill om bruk av feil stedsnavn tas til etterretning. Offentlige myndigheter er imidlertid bundet av lov om stadnamn, og skal benytte den skrivemåte som er fastsatt etter lovens § 5, jf. § 9. Der det ikke er offisielle stedsnavn vedtatt av kartverket kan det i noen tilfeller være hensiktsmessig å bruke lokale navn. Det er Statens Kartverk som har myndighet til å gjøre vedtak om skrivemåten av slike stedsnavn, jf. lovens § 5 tredje ledd. Henvendelser om feil skrivemåte eller feil stedsnavn på kart må eventuelt tas opp med kartverket.

Kartverket har i 1986 fastsatt skrivemåten for følgende stedsnavn nevnt her, Reidsundet, Skjelvsteinen (her er Karisteinen registrert som foreslått navn i 2014), Stokkvika og Bukkhammaren (hula er ikke registrert med offisielt stedsnavn). Det er ikke registrert noen navn som Fredvangmarka eller Fredvangfjellet og disse vil i hovedsak ikke bli benyttet.

Kartverket forutsetter at vernemyndigheten melder navnet - Lofotodden nasjonalpark - til SSR, dvs. Kartverket Bodø, når vernevedtaket er gjort.

5 Forvaltning og utfordringer

5.1 FORVALTNING OG OPPSYN

Arild Thorbjørnsen mener skissa til forvaltningsplan ivaretar heilskapen i verneplanen, samstundes som den konkretiserer rettar og plikter for dei som har interesser innafor verneområdet. Dei ulike interessene ser ut til å vere godt tatt vare på med den forvaltningsplanen som er skissert.

Landbruksdirektoratet påpeker at i følge naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved all offentlig forvaltning. Prinsippene skal også brukes ved utarbeidelse av forvaltningsplaner, og det skal komme frem i planen hvordan det er tatt hensyn til disse prinsippene og hvordan de er vektlagt. Landbruksdirektoratet kan ikke se at dette fremgår i beskrivelsen av de ulike tiltakene i forvaltningsplanen.

Fylkesmannens kommentar:

De miljørettslige prinsippene i nml §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for alle vurderingene både i verneplanen og forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen slutføres etter et eventuelt vedtak om opprettelse av nasjonalpark. Vurderingene etter prinsippene vil synliggjøres i vedtak om godkjenning av forvaltningsplan, samt i de deler av forvaltningsplanen som berører rettigheter og plikter direkte, for eksempel om det fastsettes traséer hvor det kan tillates terrengsykling.

Museum Nord mener oppsynet med parken må organiseres gjennom Statens Naturoppsyn. På grunneiermøte for Flakstad kom det innspill om at det er behov for oppsyn i området. Her beiter mye sauer og lam, og det er mange som ikke overholder båndtvangen.

Finn Otto Pettersen påpeker at det ikke står noe om at det gis tilsagn om årlige tilskudd til vedlikehold/bygging og utbedring av turstiene i nasjonalparken. Dersom slike tiltak skal gjennomføres antar han at dette vil være en kommunal kostnad, og med kommunens nåværende økonomi vil dette være utelukket i flere tiår

Harald Stokvik regner med at etablering av nasjonalpark kan frigi midler til å restaurere støer og merkingsstaker.

Fylkesmannens kommentar:

Ved etablering av nasjonalpark vil nasjonalparken forvaltes av et nasjonalparkstyre. Styret vil være sammensatt av politisk valgte representanter fra de berørte kommunene, samt fylkeskommunen. Det vil ansettes en nasjonalparkforvalter i full stilling som er sekretær for styret. Nasjonalparkforvalteren vil lønnes av staten.

Midler til tiltak i en eventuell nasjonalpark tildeles årlig gjennom bestillingsdialogen. Her vil nasjonalparkstyret sende inn en oversikt over tiltak de ønsker å få gjennomført. Det kan blant annet gis midler til informasjonstiltak, tilrettelegging av innfallsporter, forsterking av slitasjeutsatte stier, skjøtselstiltak m.m. Midler over bestillingsdialogen tildeles over en egen post på statsbudsjettet, størrelsen på denne posten kan variere noe fra år til år. Behovet for gjennomføring av tiltak i de enkelte verneområdene vil også variere fra år til år. Det er dermed ikke mulig å si nøyaktig hvor mye penger som vil gis til tiltak i en eventuell nasjonalpark. Til verneområdene på Vega er det de siste årene tildelt mellom 600 000-800 000.-

Ved etablering av nasjonalparker er det i noen tilfeller opprettet egne oppsynsstillinger i Statens Naturoppsyn som skal ha ansvar for oppsyn i parken. I Lofoten og Vesterålen er det allerede et stort behov for å øke oppsynskapasiteten. Både fra lokalt og regionalt nivå er behovet for etablering av nye oppsynsstillinger for Lofoten og Vesterålen spilt inn. Dersom det etableres nasjonalpark vil behovet for oppsyn øke, og det er viktig at dette synliggjøres i forbindelse med et eventuelt vedtak om nasjonalpark.

Museum Nord mener det er viktig å gi lokalforening og turister bedre informasjon om verneverdiene, gjennom et naturinfosenter. Lofoten Birding mener det er viktig å skape forståelse og entusiasme for biologisk mangfold og fugleliv spesielt, de ønsker et samarbeid om utstillinger, tilrettelegging, undervisning og guiding i dette området.

Fylkesmannens kommentar:

Vi tar med dette innspillet til en eventuell forvaltningsplanprosess.

5.2 SLITASJEPROBLEMATIKK OG TILRETTELEGGING

Arild Thorbjørnsen kan ikke sjå at det er noen risiko for at verneplanen skal føre med seg ein turisme som gjer at landskapet blir utsett for øydeleggjande slitasje. Han meiner verneplanen gir ei god ramme for korleis landskapet skal kunne brukast som tur- og aktivitetsområde og for å hindre slitasje og misbruk.

Hugh Holstad påpeker at et moment er å hindre slitasje/ødeleggelse i terrenget, han mener i så måte styringsgruppa har lagt frem et godt forslag til verneplan. Museum Nord mener det er viktig å begrense og reparere slitasjeskader turismen måtte ha på naturen.

Fremmøtte på grunneiermøte for Bunes/Vindstad kom med følgende innspill om slitasjeproblematikk:

- Veien fra kaia på Vindstad og inn Bunesfjorden trenger forbedring.
- Stien fra veien og opp over Einangen bør legges slik at den bare krysser en innmarkseiendom.
- Ned fra Einangen bør stien tilrettelegges slik at det ikke blir mange forgreininger som i dag.

Helge Kibsgård mener den gamle stien fra Kjerkfjorden til Horseid, som er steinsatt for hånd, bør ivaretas.

NOF Lofoten lokallag mener at nasjonalpark er ønskelig på grunn av muligheten til tilrettelegging og kanalisering av ferdsel i området. De viser til at antall besøkende er høyt og enkelte deler har betydelige slitasjeskader. Stier bør legges slik at ferdsel ikke forstyrrer hekkende rovfugler og andre sårbare arter. Alt forvaltningsarbeid bør ta utgangspunkt i data i artskart.no. Føre-var-prinsippet må benyttes der det ikke er lagt inn data i artskart. Lofoten Birding mener det bør finnes muligheter for å komme med innspill på omlegging av stier og kanalisering av ferdsel når fuglelivet i området blir bedre kjent. Deres inntrykk er at en del hekkeforekomster er sparsomt kartfestet, og ny kunnskap vil komme i årene fremover. Lofoten Birding påpeker at det i dag er stor slitasje i enkelte områder. Uavhengig av parkens realisering vil trolig antall mennesker som bruker området øke i årene fremover. Det er behov for klipping og tilrettelegging. De påpeker at det er viktig at det tas hensyn til kunnskap om naturverdiene vi ønsker å bevare gjennom opprettelsen av Lofotodden nasjonalpark.

NOF Lofoten lokallag mener sanitære anlegg mangler enkelte plasser der det burde vært. Bjørq-Randi Nilsen stiller spørsmål om søppelhåndtering og toalettforhold ved økt turistmengde.

Linda og Ole Andreas Ernstsén mener sanitærforholdene ikke er gode nok for turister som går og venter på å komme seg videre fra Kjerkfjorden.

Fremmøtte på grunneiermøte for Bunes/Vindstad kom med innspill om at forbedring av toalettforhold og søppelhåndtering er nødvendig, utedoen på Bunes må restaureres og driftes. Geir Gillesen påpeker at kommunen har satt opp utedo på Bunesstranda, men at denne ikke er vedlikeholdt. Kommunen har også lovet en miljø-patrolje som skulle ta vare på stranda fra mai-september, dette er heller ikke er holdt. Geir Gillesen synes derfor det er vanskelig å tro på lovnader om forbedring.

På grunneiermøte for Flakstad kom det innspill om at Selfjorden bør være en hovedinnfallspurt til Lofotodden nasjonalpark. Her går hovedstrømmen av turister som skal til Kvalvika, noe som medfører store utfordringer med hensyn til parkeringsplasser, søppel og sanitære forhold. Toalett trengs i Selfjorden, Horseidet, Kvalvika og Stokkvika nord. Søppelkasser må settes opp og det må tilrettelegges for parkering. Inger Sofie Thorsvik mener også Selfjorden bør beskrives som en viktig innfallspurt. Hun påpeker at det er behov for informasjonsplakater om klima/værforhold på yttersida, slik at folk ferdes på en forsvarlig måte. Hun mener videre det bør åpnes for oppføring av utedo i Kvalvika grunnet svært stor turisttrafikk.

Fylkesmannens kommentar:

Vi tar med alle innspillene over til en eventuell forvaltningsplanprosess. Flere av tiltakene som etterlyses kan det søkes om midler til gjennom bestillingsdialogen.

Linda og Ole Andreas Ernstsén mener båttilbudet inn Reinefjorden er dårlig om sommeren. Rutetidene er umulig å forholde seg til og det er ikke sikkert det er plass på båten på vei tilbake til Reine på grunn av den store turiststrømmen. Konsekvensen er at en ikke kan føle seg sikker på å vite om en når den bussen, det flyet eller den ferga en hadde planlagt å ta.

Fylkesmannens kommentar:

Dette innspillet er utenfor verneplanen sine rammer.

Museum Nord kommer med innspill til tiltak: 1) Natur- og kulturhistorisk informasjon utarbeides for flere av ferdselsårene til nasjonalparken. 2) Ferdigstillelse av påbegynt natur- og kulturhistorisk vandring Sørvågen-Studalen, ved innfallspurt til nasjonalparken.

Fylkesmannens kommentar:

Vi tar med dette innspillet til en eventuell forvaltningsplanprosess.

Museum Nord påpeker viktigheten av å begrense personskafer og ulykker på fjellet og havet gjennom informasjon og opplæring. Museum Nord mener det er viktig å oppdatere kartverk, blant annet for økt sikkerhet

Fylkesmannens kommentar:

Friluftslovens bestemmelser om ferdsel på eget ansvar gjelder i området, uavhengig av om det blir nasjonalpark eller ikke. Ved etablering av nasjonalpark vil det imidlertid være viktig å informere om sikkerhet i fjellet og til sjøs gjennom informasjonsmaterieell som utarbeides, egne kart kan være en del av dette.

6 Oversikt over uttaleparter

Nr.	Uttalepart
1.	Flakstad Utvikling
2.	Berith Gillesen
3.	Sjøfartsdirektoratet
4.	Kjell Jakobsen
5.	Kenneth Mæhlumsveen
6.	«Nei til Lofotodden nasjonalpark»
7.	Snefrid Martinussen, Alma Pedersen og Birger Nymark
8.	Hartvig A. Sverdrup
9.	Avinor
10.	Anne Fagertun Stenhammer
11.	Lofotkraft
12.	Hjørdis Olsen, Berit Olsen, Arne Holst Olsen, Grethe Pernille Olsen Tilrem og Dag Julius Olsen
13.	Nina Sverdrup
14.	Evi L. Johansen
15.	Finn Eirik A. Larsen
16.	Borgny Bensvik
17.	Gry Berit Alveness
18.	May Sæthre
19.	Elin Graner og Steinar Larsen
20.	Harald Stokvik
21.	E-postutveksling med Sissel Valle
22.	Innspill fra grunneiermøte Bunes og Vindstad
23.	Kjell Skrede
24.	Norsk Ornitologisk forening, Lofoten lokallag
25.	Universitet i Tromsø - Tromsø Museum
26.	Sverre Rasch
27.	Innspill fra grunneiermøte Helle og Refsvika 14.11.2014
28.	Innspill fra grunneiermøte Ånstad og Tuv 14.11.2014
29.	Skule Olsen
30.	Kartverket
31.	Lofoten Birding
32.	Grunneiere i Refsvika og på Helle
33.	Finn Otto Pettersen
34.	Anne-Berit Gullbekkhei Helle, Irene Gullbekkhei Helle og Arild Helle
35.	Nordland Fylkes Fiskarlag
36.	Moskenes Høyre
37.	NHO Reiseliv Nord-Norge
38.	Hugh Holstad
39.	Forsvarsbygg
40.	Arild Thorbjørnsen
41.	Lofoten bonde og Småbrukarlag
42.	Linda Ernstsens og Ole Andreas Ernstsens
43.	Museum Nord
44.	Statens Vegvesen
45.	Innspill fra grunneiermøte på Bunes/Helle
46.	Landbruksdirektoratet
47.	Natur og Ungdom

48.	Hermod Torbjørnson
49.	Bjørg-Randi Nilsen
50.	Innspill på grenseendringer fra Arild Helle, Skule Marvin Olsen, Arne Holst Olsen og Finn Eirik Larsen
51.	Elina Backer Fürst på vegne av Ruth Annie Soløy, Marit Sjøhaug og etterkommere etter Bjørg Hellsegg
52.	Innspill fra grunneiermøte i Flakstad
53.	Tor Eliassen
54.	Øivind Arntzen
55.	Geir Gillesen
56.	Muntlige innspill pr telefon fra: Inger Sofie Thorsvik, Reidar Cato Johansen Helle, Helge Kibsgård og Paul Ronald Kristian Olsen
57.	Muntlige innspill pr telefon fra: Tone Kirkegård, Marie OthelieTherese Hegdahl, Terje R. Thorvaldsen, Inger Thorsvik, Kjell Gjertsen og Elin Grethe Graner
58.	Direktoratet for mineralforvaltning
59.	Kystverket
60.	Sten Jensen
61.	Nordland Fylkeskommune

7 Vedlegg

Vedlegg 1: Referat fra folkemøte på Sørvågen 15.10.2014

Vedlegg 2: Referat fra folkemøte på Ramberg 16.10.2014

REFERAT

MØTE: Folkemøte – verneplan for Lofotodden nasjonalpark på høring

Tid: 15.10.2014
Sted: Sørvågen kino
Møteleder: Lillian Rasmussen
Referent: Hege Steigedal/Ingvild Gabrielsen/Ragnhild Redse Mjaaseth
Tilstede: Over 100 stk

Lillian Rasmussen ønsket velkommen og Fylkesmiljøvernssjef Roar Høgsæt gikk gjennom program for møtet.

Fylkesmannen i Nordland v/Ragnhild Redse Mjaaseth og Ingvild Gabrielsen presenterte forslag til verneplan som nå foreligger med hovedvekt på avgrensning og forslag til verneforskrift for området.

Kopi av presentasjonene som ble vist på møtet ligger vedlagt referatet som pdf-filer.

Til slutt informerte Lillian Rasmussen kort om status for arbeidet med verneplanen:

- Verneplanen er på høring frem til 1. desember 2014.
- Etter høringen vil Fylkesmannen oppsummere høringsuttalelsene, som så skal behandles av styringsgruppa.
- Etter at styringsgruppa har behandlet innspillene skal verneplanen behandles av kommunestyrene i Moskenes og Flakstad kommuner.

Spørsmål, innspill og diskusjon

Spørsmål og innspill er gjengitt tematisk, og ikke i kronologisk rekkefølge.

Spørsmål som ble besvart er skrevet i kursiv. Det som er merket «Fylkesmannens kommentar» er svar på spørsmål og kommentarer som ikke ble gitt på møtet. Ikke alle innspill og spørsmål er kommentert i referatet.

Fiskeri

- Det er ikke holdbart for fiskerinæringa at man må søke om å etablere landfeste for fiskeredskap.

Roar Høgsæt svarte at det er ikke meningen å begrense fiskeri. Vi tar med oss innspillet og skal se på om vi må justere forskrifta.

Fylkesmannens kommentar: Etablering av landfeste for fiskeredskap innebærer å borre en bolt ned i fjellet til feste for båt. Fortøyning av redskap eller fiskeposer i steiner eller trær kan gjøres uten søknad. Vi vil følge opp saken med Fiskarlaget.

Kraftutbygging

- Litlforsvatnet og Kringeldalsvatnet er aktuelle for vannkraftutbygging. Dette er det gitt skriftlig innspill på til oppstartsmeldinga.

Fylkesmannens kommentar: Innspillet fra Lofotkraft om å ta Litlforsvatnet og Kringeldalsvatnet ut av utredningsområdet ble diskutert i Styringsgruppa ved oppsummering av innspill til oppstartsmeldinga. Styringsgruppa tok en avgjørelse på at disse vatna skal være innenfor utredningsområdet siden det ikke er mulig å utvide utredningsområdet etter høring av verneplanen. Vi tar med oss innspillet til ny behandling på neste møte i Styringsgruppa.

- Hvorfor er Trolldalsvatnet tatt ut av utredningsområdet? Vi vil aldri godta utbygging av Trolldalsvatnet, så det kan like gjerne være innenfor en nasjonalpark.

Lillian Rasmussen svarte at Trolldalsvatnet er mulig fremtidig strøm- og vannforsyning, derfor er det tatt ut av utredningsområdet.

- Stuvdalsvassdraget er verna vassdrag. Det vil si at det er verna mot større vannkraftutbygging.
- Trolldalsvatnet var innenfor utredningsområdet i «Forstudium til konsekvensanalyse» av Ottar Schiøtz. Trolldalsvatnet burde være innenfor en eventuell nasjonalpark.

Fylkesmannens kommentar: Det er ikke mulig å utvide grensa uten å ha ny høring av verneforslaget.

Grunneiere

- Er grunneierne interessert ivaretatt? Ble grunneierne spurt i 2011 da prosessen starta?

Roar Høgsæt svarte at det ikke er vanlig at grunneierne blir spurt før en verneprosess starter. Grunneierne får informasjon ved oppstart av verneplanarbeidet.

- Grunneierne er ikke blitt spurt om noe.

Lillian Rasmussen svarte at grunneierne har fått mulighet til å uttale seg ved oppstart av verneplanen. Vi har fått mange innspill.

Fylkesmannens kommentar: Grunneierne har mulighet til å uttale seg til verneplanen for Lofotodden nå i høringsperioden, det oppfordrer vi alle til å gjøre.

Slitasje på turløyper, ferdsel og tilrettelegging

- Stiene utenfor nasjonalparkgrensa har mest problem med slitasje, da hjelper det ikke å bare få midler til å reparere stiene innenfor nasjonalparkgrensa.

- Vi må gjøre noe med slitasjeskadene på turløypene. Det er vanskelig å gjennomføre uten hjelp fra storsamfunnet. En nasjonalpark gir oss en status for å søke om midler til å tilrettelegge. Folketallet går nedover, reiselivet går oppover, men vi må ikke la reiselivet ødelegge oss.
- Det er mye slitasje på stiene her. Stiene andre steder er mer tilrettelagt. Jeg håper at vi kan få en nasjonalpark for å få mer tilrettelegging.
- Vil verneforskrifta kunne styre ferdsel? Hva med dagens bruk? Kan det komme til et punkt der den uorganiserte ferdselen må begrenses?

Roar Høgsæt svarte at å hindre ferdsel i deler av nasjonalparken er mulig, men svært uvanlig. Vi bruker helst kanalisering av ferdsel. Det er mulig å jobbe med innfallsporner, for eksempel redusere parkering der man ikke vil ha ferdsel. Dagens bruk kan fortsette som før.

Fylkesmannens kommentar: I forslag til forskrift for Lofotodden nasjonalpark er det en paragraf som åpner for å forby ferdsel i deler av en eventuell nasjonalpark. I § 3 pkt 5.4 står det "Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade natur- og kulturmiljøet". Pr i dag er slitasjen i planområdet stort sett et estetisk problem, og ikke til skade for verneverdiene. Muligheten til å forby ferdsel har pr i dag bare blitt brukt en gang i en nasjonalpark i Norge, og det var i tilknytning til kalvingsområder for villrein på Hardangervidda. Det er derfor lite sannsynlig at det blir aktuelt å forby ferdsel i deler av Lofotodden nasjonalpark.

- Det er et ønske fra en del av lokalbefolkningen å styrke toalettkapasiteten. Det har vært en økning i båttrafikk på fjordruta på 30 % i år, og selv om det er blitt bedre etter at det er etablert sanitæranlegg på den gamle skolen er det fortsatt behov. Toalettanleggene er ikke for turistene, men for oss som bor der slik at turistene ikke gjør fra seg i fjæra. Vi er heldig som har en så stor turiststrøm, men samtidig er vi plaga av den.
- Er verneformålet og verneverdiene ivaretatt ved dette vernet? Det skal tilrettelegges for turister, besøkspunkt på Hell o.l.

Roar Høgsæt svarte at vi ikke har noe ønske om økt ferdsel eller tilrettelegging på Hell og i Refsvika.

Fylkesmannens kommentar: Det er de mest trafikkerte stiene som er preget av erosjon og slitasje det er aktuelt å forsterke. Vi har ikke noe ønske om å tilrettelegge for ferdsel der det i dag ikke ferdes så mye folk.

- Finnes det erfaring med styring av ferdsel andre steder?

Fylkesmannens kommentar: I Møysalen landskapsvernområde ble en sti lagt om ved hjelp av klopping for å ta hensyn til reindrifta. Etter at kloppinga var lagt, gikk de fleste på disse, og den gamle stien forsvant ganske raskt.

- Turistnæringa er variabel. Mange er redde for økt press med en nasjonalpark. Vi ønsker å ha det slik som i dag. Vi ønsker ikke å tilrettelegge for mer ferdsel. Vi ønsker ikke åpent hus på Hell, og vil ikke stimulere til ferdsel på Hell.

Roar Høgsæt svarte at det er vanskelig å styre turiststrømmen. Kommersielle aktører som skader naturen, kan man begrense. Det er ikke noe mål å tilrettelegge for mer ferdsel, men det er aktuelt å kanalisere ferdsel slik at sårbare områder blir spart. Nasjonalparkstyret kan jobbe med innfallsporter.

Fylkesmannens kommentar: Det er åpnet i verneforskriften for å etablere et besøkspunkt på Hell, eventuelt med ei lita bu for allmennheten. Dette er et tiltak som må omsøkes og krever i tillegg grunneiers tillatelse. Vi registrerer at det er flere som reagerer på at det er åpning i forskrifta for et slikt tiltak. Styringsgruppa må ta stilling til om dette punktet skal fjernes fra forskrifta.

- Er det mulig å ta turistskatt?

Lillian Rasmussen svarte nei på dette spørsmålet.

- Er stolt over at vi bor i en kommune med så mye flott natur å ta vare på. Kanskje vi kan få en oppslagstavle med informasjon om verneverdiene. Toalett trenger vi når vi er på tur. Har vært i Reise nasjonalpark og det var mye motstand i utgangspunktet, men nå er folk stolte over plassen og at folk ønsker å besøke den. De jobber nå med etablering av et nasjonalparksenter.
- Det er gjengrodde stier på Hell og i Refsvika. Er i mot at hula er stengt for ferdsel for lokalbefolkninga. Fri ferdsel i fjellet er viktig, så vi ønsker ikke at dere skal begrense vår adgang til naturen.
- Vi kan gå fritt i og utenfor en eventuell nasjonalpark. Det er minussider ved turismen, samtidig lever vi også av den. Vi må gjøre noe for å forhindre slitasjen. Turister plukker biter av hulemalerier med seg. Vi må regulere ferdsel til Refsvikhula dersom vi skal bevare kulturminnene her. Ordninga med autorisert guide har fungert bra. Skal det settes opp husvære på Hell, må det foreligge tillatelse fra grunneierne.
- Har inntrykk av at man prøver å legge fram at området er vanskjøtta. Vil ha nytt guidekurs knytta til guiding til Refsvikhula. I dag er det bare en bedrift som har dette.
- Hvordan kan overnatting i huset på Hell reguleres? Det skal tilrettelegge for turister på Hell, men husværet skal ikke være for turister? Skal SNO kjøre rundt med båt for å overvåke området?

Roar Høgsæt svarte at vern vil gi bedre oppsyn enn i dag. Erfaringa er at det blir litt mer ferdsel med en nasjonalpark. Men her har man mulighet til å kanalisere ferdsel dit reiselivet ønsker for å unngå skade.

Hege Steigedal kommenterte at ferdsel er fullt mulig. Organisert ferdsel kan det bli mulig å regulere. Nasjonalparkstyret bestemmer dette. Det er kommersiell ferdsel til yttersida i dag, men omfanget er begrensa.

Folkeavstemning

- Vi ønsker folkeavstemning om nasjonalpark. Moskenes kommune får overlevert underskriftskampanje.
- Hva skal jeg stemme? Har vi finere natur her enn andre steder?
- Hvem bestemmer etter folkeavstemning? Kommunen? Grunneierne? Hvis 90 % av grunneierne sier nei, vil kommunen høre? Vi har lite tillit til kommunen.

Roar Høgsæt svarte at demokratiet er bygd opp av at folkevalgte bestemmer. Folkeavstemning er lite brukt i slike saker. Det spørs hva Regjeringa gjør hvis kommunen sier at de vil ha nasjonalpark og folket er veldig delt.

- Hvis det blir folkeavstemning vil det bli en kostnad. Vi har ikke penger.
- Hvem kan stemme ved folkeavstemning? De som er folkeregistrert i kommunen?

Lillian Rasmussen svarte at de som er ført i manntallet i Moskenes kommune og har stemmerett kan stemme. Moskenes kommune må ta kostnadene. En folkeavstemning vil være rådgivende.

- Folkeavstemning er ikke gratis. Hva skal vi stemme over? Det er vanskelig. Det må gjøres etter at prosessen er ferdig.
- Vil foreslå at folkeavstemning gjøres i forbindelse med kommunevalget i 2015.

Avgrensing

- Hvor mange av de som gikk til valg i 2011 hadde sett avgrensinga for utredningsområdet i Ottar Schiøtz sin «Forstudium til konsekvensanalyse»?

Lillian Rasmussen svarte at vi vil utrede nasjonalpark for å ta stilling til grensa etterpå. Vi holder fortsatt på å justere grensa.

Oppsyn

- Hvilke grunnlag har vi for å forutsette at vi får oppsynsstilling til Lofoten?

Roar Høgsæt svarte at det står ofte i kgl res ved etablering av vern at det skal ansettes en oppsynsmann. Penger til verneområder kan ikke strykes fra budsjettet, men beløpet kan variere fra år til år.

Næringsutvikling

- En nasjonalpark dekker ikke underskuddet i kommunen. Hvorfor gir ikke kommunen gratis tomter for å legge bedre til rette for at næringslivet kan etablere seg her fremfor å legge hele kommunen brakk? Vi får ikke utnytta nasjonalparken til noe. Økt trafikk på Hell vil forringe verdier. Dersom nasjonalpark går ut over næring og samfunn skal det ikke være nasjonalpark.

Roar Høgsæt svarte at vi ønsker innspill på interesser, eks næringsinteresser, som blir begrensa av en nasjonalpark slik at det kan tas hensyn til.

- Spørsmål til motstanderne av nasjonalparken om hvilken utvikling nasjonalparken vil stoppe som ikke gir mer påvirkning enn turistene?
- Primærnæringa vår er glemt. Nasjonalpark er til hinder for strømturbiner og vindmøller. Grønn energi er fremtiden. Vi må ta del i utvikling. Det er strømturbiner på Orkenøyene og vindmøllepark utenfor Kjøllefjord. Innbyggerne ble vant til det. Skal vi båndlegge hele området med vern mister vi fremtidens muligheter. Moskenes kommune bør invitere bedrifter hit.

Roar Høgsæt svarte at strømturbiner kan etableres med det verneforslaget som foreligger. NVE har laget en vindmølleplan for hele Nordland og gjort en vurdering av egnede områder for vindmøller til havs. Lofoten var ikke foreslått på grunn av at fjellene skaper mye turbulens som ødelegger vindmøllene.

- Det er ilandføring av den eventuelle oljen eller strømmen som er problemet ved opprettelse av en nasjonalpark.

Fylkesmannens kommentar: Ilandføring av olje og strøm vil ikke være aktuelt innenfor en nasjonalpark.

- Kjekt at det skjer noe positivt i kommunen. Synes folk er pessimistiske angående nasjonalpark. Vi vil ha både næring og nasjonalpark. Det er mange muligheter til arbeidsplasser med en nasjonalpark. Vi må selv stå på og jobbe for å få arbeidsplasser. Synes de som bruker energi på å gå fra dør til dør, skal bruke energi på å skape ny aktivitet.
- Håper det ikke er en felles plan om vindmøllepark på Hellsegga.
- Takke meg til noen ekstra turister fremfor vindmøllepark.

- Det er store muligheter for å utnytte natur med ny teknologi uten at det går utover naturen.
- Grønn energi er bra, men vindmøller har stor innvirkning på naturen. Det burde være folkeavstemning om dette.

Hege Steigedal svarte at dersom det skulle bli et kvantesprang i utviklinga som gjør det mulig å utnytte naturressursene i området uten at det går utover verneverdiene kan en verneforskrift forandres. Oljeutvinning vil være fullt mulig ved etablering av en nasjonalpark.

Argumentasjon for og imot nasjonalpark

- Nasjonalpark eller ikke? Skal vi leve videre eller ikke? Mennesket er flinke til å ødelegge naturen. Det er naturen vi lever av. Hvorfor vil vi ikke ta vare på naturen? Respekterer Moskenes kommune høyt som går inn for vern.
- Kulturlandskapet forsvinner på grunn av gjengroing. Vindstad grendelag vil få i gang organisert beiting i Hermannsdalen, Bunes og Vindstad. Gjennom arbeidet med nasjonalpark har vi fått en mulighet til å gjennomføre dette. En nasjonalpark gjør det mulig med helårsdrift av rorbunæringa. Vi ser muligheter som ikke har vært der før.
- Vern gir strenge begrensninger. Hvorfor kan ikke kommunen ha de samme strenge retningslinjer uten nasjonalpark? Kommunen har råderett over arealplanen.

Lillian Rasmussen svarte at kommuneplanen skal rulleres hvert 4. år og kan forandres. Dagens plan er strengere enn regelverket for nasjonalpark.

- Det er mye motstand. Er dere virkelig villige til å gå over lik for å få til dette? Hva er agendaen?

Lillian Rasmussen svarte at det er delte meninger om en nasjonalpark. Vi møter ikke bare motstand. Det er kommunestyret som skal ta stilling til folkeavstemning. Vi gjør et valg for å ta vare på naturen. Vi velger bort noe, f.eks. vindmøllepark på Hellsegga, for å ta vare på noe annet. Tror det er det beste for folket og bevare området slik det er.

Roar Høgsæt svarte at vi jobber med verneplan for Lofotodden fordi vi har fått et oppdrag fra Miljødirektoratet. Hadde vi fått i oppdrag å avvikle vern, så hadde vi gjort det også.

- Det har alltid vært en kamp om arealene i kommunen. Hvem skal bestemme hva vi skal bruke arealene til? Er det miljøvern, olje, reiseliv? Hva skaper arbeidsplasser her? I kystfisket og reiseliv er det de små aktørene som tjener mest. Disse næringene er viktigst for kommunen.
- Rapport fra Ingrid Bay-Larsen viser at det alltid er konflikter i en verneplanprosess. Før vernet ble opprettet trodde folk at det kom til å bli mer begrensninger enn det faktisk ble. En nasjonalpark trekker til seg andre typer turister som ønsker å ta vare

på naturen. Konsekvensutredningene som er gjort i forbindelse med utarbeiding av verneplanen er forøvrig gjort av uavhengige konsulentfirma.

- Vi har ikke sett noen midler til nasjonalparken. Det står ingenting om penger i forvaltningsplanen.

Roar Høgsæt svarte at nasjonalparkstyrene får penger på statsbudsjettet hvert år, men det er avhengig av politikerne hvor mye som blir tildelt verneområdestyrene hvert år.

- Det er estimert at boligprisene kan øke med over 50 % ved opprettelse av en nasjonalpark. Hvordan skal vi få folketallet til å vokse da? Det blir ytterligere press på områdene i randsona for utbygging av fritidsboliger for folk utenfra. Hele kommunen blir lagt øde. Vi må heller satse på innbyggerne.
- Nasjonalpark er et sterkt vern. Kommuneplanen er kanskje like sterkt som nasjonalpark, men denne har kommunen styring med forvaltning av. Vi vet ikke hva fremtiden bringer. Det kan være teknologi vi går glipp av. Vi har ikke behov for en nasjonalpark.

Lillian Rasmussen svarte at det er lettere å ivareta verneverdiene gjennom en nasjonalpark enn en arealplan. Det er vanskelig å skaffe midler til å ta vare på naturen vår uten nasjonalpark.

- Har kommunen noen gode poeng for å verne? Forstår at kommunestyret er positive. Hvorfor vil vi ha nasjonalpark?

Lillian Rasmussen svarte at kommunen har jobbet med nasjonalpark lenge. Framtida til kommunen er usikker, hva skjer ved en eventuell kommunesammenslåing? Arealplanen er et kommunestyrevedtak. Vi vet ikke hvordan kommuneplanen blir i framtida. Men en nasjonalpark har vi sagt hvordan vi ønsker å bruke området. Vi er selvstendig nå, og har en sjanse til å bestemme hvordan våre areal skal forvaltes i framtida. Grunneierne er fremdeles eiere. Bruken av området blir som i dag. En nasjonalpark gir oss muligheter til å tilrettelegge. I tillegg gir det oss mulighet til å skjøtte området. Vi har ikke penger til dette pr i dag. Spørsmålet om folkeavstemning skal behandles i Moskenes kommune. Det er flott med et stort engasjement.

REFERAT

MØTE: Folkemøte på Ramberg 16.10.2014 – Verneplan Lofotodden nasjonalpark

Tid: 16.10.2014
Sted: UL Lysbøen på Ramberg
Møteleder: Stein Iversen
Referent: Ingvild Gabrielsen og Ragnhild Redse Mjaaseth
Tilstede: 17 personer (se vedlagte liste)

Stein Iversen ønsket velkommen og gikk gjennom program for møtet. Han informerte kort om status for arbeidet med verneplanen:

- Verneplanen er på høring frem til 1. desember 2014.
- Etter høringen vil Fylkesmannen oppsummere høringsuttalelsene, som så skal behandles av styringsgruppa.
- Etter at styringsgruppa har behandlet innspillene skal verneplanen behandles av kommunestyrene i Moskenes og Flakstad kommuner.

Fylkesmannen i Nordland v/Ragnhild Redse Mjaaseth og Ingvild Gabrielsen presenterte forslag til verneplan som nå foreligger med hovedvekt på avgrensning og forslag til verneforskrift for området.

Kopi av presentasjonene som ble vist på møtet ligger vedlagt referatet som pdf-filer.

Spørsmål, innspill og diskusjon

Spørsmål og innspill er gjengitt tematisk, og ikke i kronologisk rekkefølge.

Spørsmål som ble besvart er skrevet i kursiv. Det som er merket «Fylkesmannens kommentar» er svar på spørsmål og kommentarer som ikke ble gitt på møtet. Ikke alle innspill og spørsmål er kommentert i referatet.

Fordeler og ulemper ved etablering av nasjonalpark:

- Spørsmål om hva som er poenget med å etablere nasjonalpark? Det er ingenting som tilsier at vi trenger et strengere regelverk for området enn det vi allerede har i dag. Det var mer ferdsel i fjellet før enn det vi ser i dag. Forstår ikke behov for et stort regelverk for å forvalte området.

Lillian Rasmussen svarte at forskjellen med etablering av nasjonalpark sammenlignet med dagens forvaltning etter plan- og bygningsloven er at nasjonalpark vil være et varig vern av området, mens kommuneplanens arealdel rulleres hvert 4. år. Området vil kunne brukes på samme måte som i dag. Grunneierne vil fremdeles eie sine eiendommer og ha sine rettigheter. Når det gjelder bygging på gamle tufter er dette noe vi spesielt har bedt om innspill på i verneplanprosessen. Vi ønsker også å steinsette/klopplegge stier som er mye brukt og stimulere til beiting. Nasjonalpark vil gi oss flere virkemidler her.

- Forstår grunneieropprøret som er i Moskenes.

Lillian Rasmussen informerte om at Moskenes kommune har mottatt lister med underskrifter der det kreves folkeavstemning før etablering av Lofotodden nasjonalpark. Det er ikke en underskriftskampanje for eller mot etablering av nasjonalpark.

- En grunneier i området informerte om at de har fått verneplanen på høring, og er blitt bedt om å komme med innspill til planene. De er ikke blitt spurt om de er for eller i mot etablering av nasjonalpark.
- Det er synd at det bare er grunneiere som er bosatt i Moskenes som kan stemme ved en eventuell folkeavstemning.
- Etablering av nasjonalpark kan få store konsekvenser for hytter som ligger innenfor. I Sjunghatten nasjonalpark søkte hytteeier om å få satt opp vedbu, men fikk avslag. Grendelagshytta på Fredvang ville eksempelvis ikke blitt satt opp dersom området var nasjonalpark. Oppheving av vern er vanskelig. Ser mange fordeler med nasjonalpark og bevaring av natur, men viktig og være klar over konsekvensene. Vi gir fra oss noen muligheter dersom det etableres nasjonalpark.

Lillian Rasmussen kommenterte at bygging innenfor en nasjonalpark kun kan tillates dersom tiltaket er avklart i verneforskriften. Det er derfor viktig at vi får innspill på aktuelle tiltak nå.

Kommentar fra Fylkesmannen: Etter at en eventuell nasjonalpark er vedtatt **kan** det bare bli gitt tillatelse til de byggetiltak som går frem av verneforskriften § 3, pkt. 1.3. I forslag til forskrift åpner vi for at det **kan** gis tillatelse til mindre utvidelse av eksisterende bygninger eller oppføring av frittstående bygning som skal benyttes som uthus/utedo. Vi åpner i tillegg for at det **kan** oppføres et begrenset antall bygninger på gamle tufter på Bunes, Tuv og Ånstad.

- Spørsmål om hvorfor det skal etableres nasjonalpark? Kan ikke området bare forvaltes som i dag?

Lillian Rasmussen svarte at sånn som forvaltninga er i dag er det ingen forskjell, men vi vet aldri hva fremtiden bringer. Moskenes kommune trenger hjelp til å håndtere den voldsomme turiststrømmen og til å ta vare på naturen. Det er i dag en enorm slitasje på deler av naturen i området. Området har verdier og brukes av mange, men det er viktig at styring og forvaltning skjer lokalt.

Stein Iversen kommenterte at de fleste nasjonalparker i Norge har vært omstridt før de ble etablert. Etter etablering er folk fornøyd med parkene, og det har bidratt til å skape næringsvirksomhet knyttet til turisme. Det er imidlertid viktig at vi tenker gjennom fordeler og ulemper med etablering av nasjonalpark. En nasjonalpark vil legge begrensninger på fysiske inngrep. Det er delte meninger rundt etablering av nasjonalpark i Flakstad. Viktig og være klar over forskjellen mellom nasjonalpark og verdensarv. Nasjonalpark er et varig vern av et konkret område. Verdensarv er ikke et vern, men en status.

Kurt Atle Hansen kommenterte at forvaltning etter plan- og bygningsloven og kommuneplanens arealdel kan være vanskelig i småkommuner. Det er mange ulike interesser, og arealdisponering kan føre til drakamper mellom grunneierne.

- Det er en fordel at kommuneplanen kan rulleres. Dette i motsetning til et nasjonalparkvern. Mener det er galt at kommunene må ha nasjonalpark for å ta vare på naturen, dette må de klare selv.

Lillian Rasmussen svarte at hun er uenig i at kommunene gir fra seg makta ved etablering av nasjonalpark. Det er lokal forvaltning og kommunene vil forvalte nasjonalparken. Med tanke på den pågående debatten om kommunestruktur er det som gjøres nå kjempeviktig. Her har kommunene mulighet til å gjøre valg på fremtida, og sikre naturen mot store tekniske inngrep som eks. turistanlegg i Refsvika eller vindmøller på Hell. Etablering av en nasjonalpark vil gi mange muligheter for reiselivet og at kommunene vil komme styrket ut dersom det etableres nasjonalpark.

Ferdsel:

- Det forventes en stor økning i trafikken fremover. Det er behov for å kanalisere ferdselen for å hindre skader på vegetasjonen, spesielt over våte partier.
- Turismen i området trenger vi, hvorfor skal vi legge begrensninger på denne aktiviteten? Må det søkes om å gjennomføre guide turer, eks. fra Kjerkfjorden til Fredvang? Store grupper går denne turen, skal det være stopp for denne aktiviteten? Dette er grunnlag for næring lokalt.

Lillian Rasmussen svarte at hun ser det som positivt dersom det må søkes om å få gjennomføre guida turer i nasjonalparken. Da har vi mer kontroll på aktiviteten.

Ragnhild Mjaaseth informerte om at det ikke vil være aktuelt å forby organisert ferdsel og guida turer i en nasjonalpark. Dersom en aktivitet vurderes å kunne skade naturmiljøet vil den være søknadspiktig. Det vil kunne gis ett- eller flerårige tillatelser og settes vilkår om spesielle hensyn som må tas. Slik er det lettere å holde oversikt over turoperatører som bruker området.

Verne- og brukerinteresser:

- Knyttet til steder med tidligere bosetting på yttersida er det mange gamle hageplanter. Regnes dette som fremmede arter som skal fjernes?

Ingvild Gabrielsen svarte at en del av de gamle hageplanter vi finner på yttersida har status som fremmede arter på norsk svarteliste. Disse plantene er imidlertid også kulturminner som forteller om bosetningene her ute. Så lenge hageplantene ikke sprer seg ser vi ikke noe behov for å fjerne dem. Viktig å følge med dette slik at det holdes under kontroll. I forbindelse med kartlegging av naturtyper er forekomst av gamle hageplanter registrert.

- Det er satt opp en ny gamme i Hermannsdalen som ikke er nevnt i verneplanen. Modellen av planetene i solsystemet er heller ikke nevnt, flere av planetene ligger innenfor utredningsområdet.

Større tekniske inngrep:

- Bergverksdrift, hva gjør en dersom dette er aktuelt innenfor verneområdet? Verdifulle mineraler er funnet rett utenfor området. Er det kartlagt mineral i Flakstad kommune?
- I Kvalvikskardet er det gjort funn av mineraler for lenge siden, men det var vanskelig å drive.

Lillian Rasmussen kommenterte at dette er et politisk valg. Dersom vi velger nasjonalpark velger vi bort en del andre ting, eks. vindmølleparker og bergverksdrift. Ønsker vi at kinesere skal komme å utvinne mineralene våre?

Stein Iversen svarte at det ikke er kartlagt mineralforekomster i Flakstad.

- Hva med olje, og ilandføring? Kan dette gjøres innenfor en nasjonalpark? Hvis innslagspunkt for tunnel er utenfor?

Kommentar fra Fylkesmannen:

- Ved etablering av nasjonalpark vil det i utgangspunktet være forbudt med bergverksdrift i området. I forbindelse med verneplan for Junkerdal nasjonalpark ble det tidlig i prosessen spilt inn at det var drivverdige forekomster av metall og mineraler innenfor området. Her ble forekomstene vurdert å ha en slik verdi at verneforskriften åpnet for å gi tillatelse til underjordisk drift av mineralforekomster med uttakssted utenfor nasjonalparken. I forbindelse med verneplan for Lofotodden har vi så langt ikke fått innspill på dette temaet. Det er dermed ikke vurdert en lignende åpning for dette i verneforskriften for Lofotodden nasjonalpark.
- Ilandføring av olje vil ikke være aktuelt innenfor en nasjonalpark.
- I tillegg til de spesifiserte unntaksbestemmelsene i verneforskriften er det mulig å gi dispensasjon fra verneforskriften dersom hensynet til særlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Med vesentlig samfunnsinteresse menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Saker som har stor lokal interesse eller regional betydning er ikke tilstrekkelig som grunnlag etter denne bestemmelsen. Bruk av denne bestemmelsen er svært sjelden og alltid en sak som må drøftes med overordnet forvaltningsmyndighet.

Avgrensning av området:

- Rundt Selfjorden er det endel spesielle forhold og det bør vurderes en justering av grensen slik at disse kommer innenfor et evt. verneområde.

Kommentar fra Fylkesmannen: Det er i utgangspunktet ikke aktuelt å utvide grensene utover forslaget i høringen. Dersom dette skal gjøres må verneplanen sendes på ny høring.

- Kommentar om at det er bra at grensa er endret slik at vannverkene, grendelagshytta og en del av torvmyrene på Fredvang nå ligger utenfor nasjonalparken.
- Spørsmål om hvor mange % av Moskenesøya som vil bli vernet?

Kommentar fra Fylkesmannen: Moskenesøya er 186 km² stor. Med forslag til avgrensning av området som nå er på høring vil rundt 50 % av øya bli fredet.

- Spørsmål om skytefeltet i Stokkvika og hva som er status for denne saken?

Ingvild Gabrielsen informerte om møte med Forsvarsbygg i november 2013. Vi presenterte da arbeidet med verneplanen og ba om tilbakemelding på fremtidig bruk av feltet som ikke har vært i bruk siden 1960-tallet. Det er i utgangspunktet ikke aktuelt å ha et skytefelt innenfor en nasjonalpark. Vi har ikke fått tilbakemelding fra Forsvarsbygg etter dette møtet.

Forvaltning av en nasjonalpark:

- Det er mange ulemper ved etablering av nasjonalpark. Hva kan vi tilby?

Ingvild Gabrielsen informerte om den nye forvaltningsmodellen for nasjonalparker. Det skal opprettes et nasjonalparkstyre med representanter fra kommunene, samt en representant fra Fylkeskommunen og evt. Sametinget. Det vil ansettes en nasjonalparkforvalter i full stilling som er sekretær for styret. Nasjonalparkstyret vil årlig melde inn behov for midler til tiltak via bestillingsdialogen. Tiltak det kan søkes om midler til er bl.a. informasjonstiltak, steinsetting/klopplegging, skjøtsel, tilrettelegging for beiting m.m. Disse pengene kommer i tillegg til lønnsmidler til nasjonalparkforvalter.

- Spørsmål om en vernestatus kan oppheves?

Lillian Rasmussen informerte om at det er mulig, men svært sjelden. Ved oppheving av vern kjøres samme prosessen som ved fredning av et område. Det skal være sterke nasjonale interesser før et vern oppheves. Blir spennende å se hva som skjer på Gimsøya der det er ønsket om å etablere flyplass i et område som er naturreservat.

- Spørsmål om bevaringsmål og forvaltningsmål.

Ragnhild Mjaaseth svarte at dersom det etableres en nasjonalpark vil forvaltningsmål og bevaringsmål utformes som en del av forvaltningsplanen for området. Forvaltningsmål er overordna mål for forvaltning av nasjonalparken mens bevaringsmål er helt konkrete mål som benyttes i forbindelse med overvåkning av området. I områder med mye terrengslitasje kan det f.eks. være aktuelt med bevaringsmål knyttet til bredden på stien.

Stein Iversen avsluttet med å si at en nasjonalpark vil gi noen begrensninger. Vi må se fordeler ved etablering av nasjonalpark opp mot den friheten vi ønsker å ha.

Statens hus

Moloveien 10
tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77
fmnopost@fylkesmannen.no
www.fmno.no

www.twitter.com/FMNordland || www.facebook.com/FylkesmannenNO

